

Preventie van alcohol- en andere drugproblemen

Rapport 2006 | monitoring van activiteiten

Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw

Vanderlindenstraat 15 | 1030 Brussel | T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

Colofon

Auteurs
David Mobius, stafmedewerker VAD
Johan Rosiers, stafmedewerker VAD

Redactie
Mia De Bock, stafmedewerker VAD
Ilse De Maeseneire, stafmedewerker VAD
Marijs Geirnaert, directeur VAD
Tina Van Havere, stafmedewerker VAD

Layout cover
www.epo.be

Verantwoordelijke uitgever
Frieda Matthys, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
wettelijk depotnummer: D/2007/6030/14

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw
Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

Inhoudsopgave

1. Inleiding

Nu Ginger zijn tweede decennium ingaat, staan er belangrijke wijzingen op stapel. Tegen 2008 moet namelijk de nieuwe Gingerversie proefdraaien. In afwachting wordt er nog met de Ginger 9-versie gewerkt en dat geeft nog steeds een rijke oogst aan, namelijk bijna 5.500 preventieactiviteiten.
De registratie van preventieactiviteiten gebeurt nog steeds aan de hand van zes standaardcategorieën: sector, detailsector, type, doelgroep, activiteit en detailactiviteit. Deze activiteiten worden in de opbouw van Ginger gekoppeld aan een organisatie, suborganisatie en contactpersoon. Aan het eind van de registratieperiode worden de activiteitengegevens geëxporteerd naar VAD. VAD schrijft op basis van de verwerking van de geëxporteerde data het voorliggende monitoringrapport.

Sinds 2005 verschijnt het monitoringrapport in een nieuw formaat. De Gingerevaluatie die in 2004 werd uitgevoerd, had namelijk aangetoond dat het volume van het rapport voor sommigen een drempel was om het rapport (volledig) te lezen. Vandaar de keuze voor een beknopter rapport. In eerste instantie is het aantal tabellen en cijfers in de tekst gereduceerd. Ook de vergelijkingen tussen de registratorgroepen worden weggelaten. Om evoluties te screenen, worden de resultaten van 2006 geplaatst in een tijdskader dat loopt van 1999 tot 2006.

In hoofdstuk 2 wordt het algemene beeld van de Gingermonitoring geschetst: welke alcohol- en drugpreventieactiviteiten vonden waar en met wie plaats? Dat is zowat de kernvraag waaraan het monitoringbeeld wordt opgehangen. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten per sector en staat stil bij in het oog springende evoluties. Hoofdstuk 4 bevat de synthese van de resultaten uit dit rapport. Naast de algemene bevindingen en de bespreking daarvan wordt een terugkoppeling gemaakt naar de Gingerdoelstellingen en wordt in de glazen bol getuurd om te zien wat de Gingertoekomst brengt.

Alvorens over te gaan tot de bespreking van de Gingerresultaten nog een gemeend woordje van dank aan alle registrators die in 2006 aan de registratie deelnamen. Hun deelname zorgde er mee voor dat dit monitoringrapport verwezenlijkt kon worden. Hopelijk kan VAD ook in de toekomst beroep doen op hun bereidwilligheid om aan Ginger deel te nemen. Zeker nu het programma aan de vooravond van een grote wijziging staat. Mede door de participatie van preventiewerkers in de ontwikkeling van de nieuwe Gingerversie zou het programma nog gebruiksvriendelijker en toepasbaarder moeten worden. Hopelijk is dat voor de groep preventiewerkers die niet aan Ginger deelnemen de trigger om zich aan te sluiten bij de groep Ginger registratoren.

Veel leesplezier!

2. Algemene resultaten

Aantal geregistreerde preventieactiviteiten

Het registratiejaar 2006 was goed voor in totaal 5476 ingediende activiteiten. In vergelijking met 2005 was dit een terugval van 236 activiteiten. Van het aantal geregistreerde activiteiten bleken, na een foutencontrole, 5312 activiteiten bruikbaar voor analyse. Activiteiten die niet in de verwerking werden opgenomen waren vooral activiteiten die buiten de registratieperiode vielen, activiteiten die foutief verschillende keren werden geregistreerd (per postcode één activiteit in plaats van één activiteit in een cluster van verschillende gemeenten) en activiteiten die niet onder alcohol- en drugpreventie te klasseren zijn (hulpverlening, interne activiteiten, e.d.). De uitvalsgraad ligt met 3,0 % lager dan in 2005, toen de uitval nog rond de vijf procent lag.

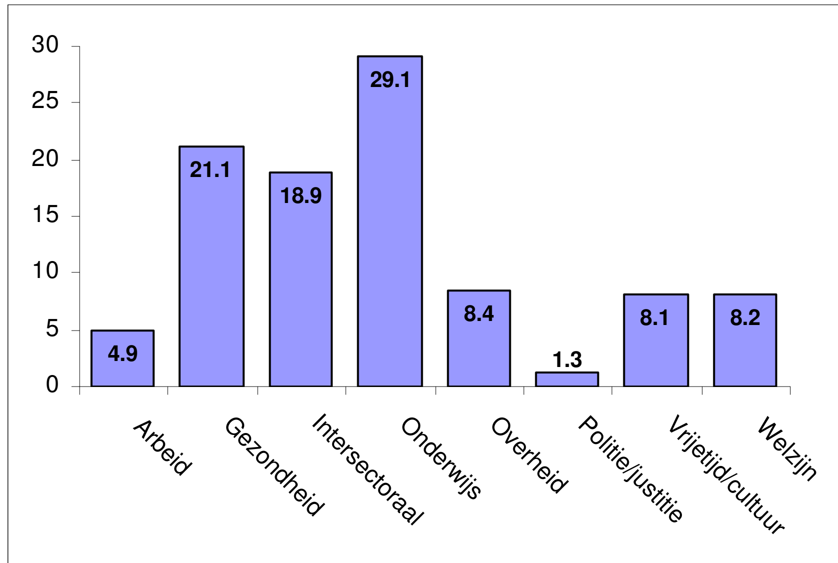
Aantal deelnemende preventieactoren

In 2006 namen 66 preventiewerkers aan de Gingerregistratie deel (een lijst met de namen van de deelnemers vind je in bijlage B4). Dat is er 1 minder dan vorig jaar. Met betrekking tot de registrators gebruiken we volgende indeling: 13 lokale preventiewerkers (799 activiteiten), 39 regionale preventiewerkers[1] (3.745 activiteiten) en 14 Vlaamse preventiewerkers (758 activiteiten). *Lokale preventieactoren* zijn verbonden aan een stad of gemeente of aan een intergemeentelijk initiatief. Meestal gaat het om preventiewerkers die gesubsidieerd worden met federale veiligheidsmiddelen of een vervolg daarop. Toch zijn er ook enkele lokale projecten waarbij het initiatief en de subsidiëring uitgaat van de stad of gemeente zelf. *Regionale preventieactoren* zijn binnen een regionaal gebied actief. In tegenstelling tot vorig registratiejaar was er dit jaar ook een provinciale coördinator (Vlaams-Brabant) die deelnam aan de Gingerregistratie. Voor het overige bestaat de groep regionale registratoren enkel uit preventiewerkers die verbonden zijn aan een centrum voor geestelijke gezondheid (CGG). *Vlaamse preventieactoren* hebben heel Vlaanderen als werkterrein. De meeste registratoren in deze groep zijn medewerkers van de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD). Voorts nam ook De Sleutel-Preventie deel als Vlaamse registrator. Leefsleutels haakte dit jaar jammer genoeg af als Vlaamse registrator.

De verhoudingen tussen het aantal registrators per groep blijven zo goed als stabiel. Een opmerkelijk gegeven is dat, ondanks het wegvallen van Leefsleutels als registrator, het aandeel van de Vlaamse registratoren is gestegen van 11,8% tot 14,5%. Met betrekking tot het aandeel van lokale registratoren is, na de opvallende stijging van vorig jaar, terug een dalende trend vast te stellen (van 22,2% naar 15,0%). Het aandeel van de regionale preventiewerkers in de Gingerregistratie blijft ook dit jaar duidelijk het grootst: we noteerden zelfs een stijging van 66,0% naar 70,5%.

[1] De regionale preventiewerkers worden niet allemaal door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd. In de regionale preventiewerkingen, in regel Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, worden alsmaar meer preventiewerkers uit verschillende subsidiekanalen gepoold.

Verdeling preventieactiviteiten over de sectoren

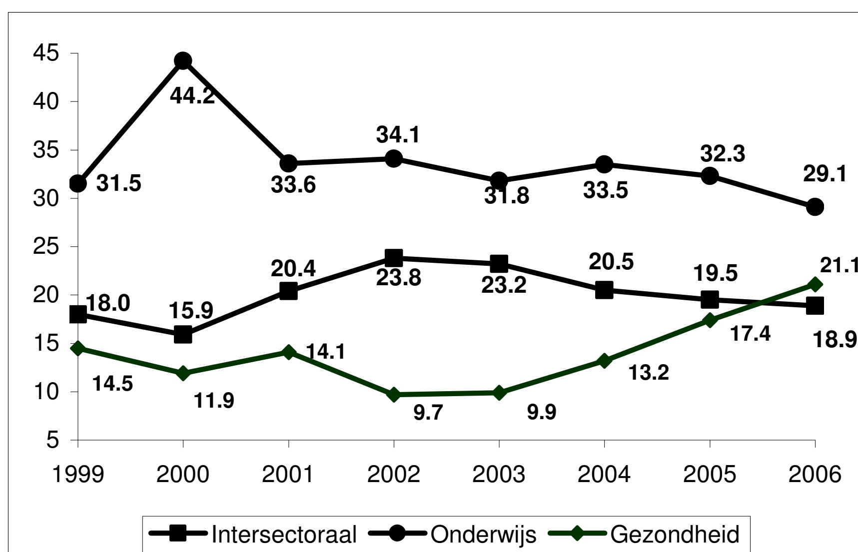

Grafiek 1: aandeel preventieactiviteiten per sector (%)

Zoals de traditie het wil is ook dit jaar de onderwijssector de sterkst bereikte sector. In tegenstelling tot de voorgaande jaren is het dit jaar de gezondheidssector die de tweede plaats inneemt en op die manier de intersectorale samenwerking van deze plaats verdringt. Intersectorale samenwerking duidt op activiteiten waarin meerdere sectoren tegelijk samenwerken. Waar welzijn vorig jaar nog de 10% drempel kon overschrijden valt deze sector dit jaar een beetje terug en komt op ongeveer dezelfde hoogte als de overheid en vrije tijd/cultuur. De overige sectoren, arbeid en politie/justitie, kennen een aandeel dat ruim onder deze drempel ligt. De sector politie en justitie wordt zelfs eerder marginaal bereikt.

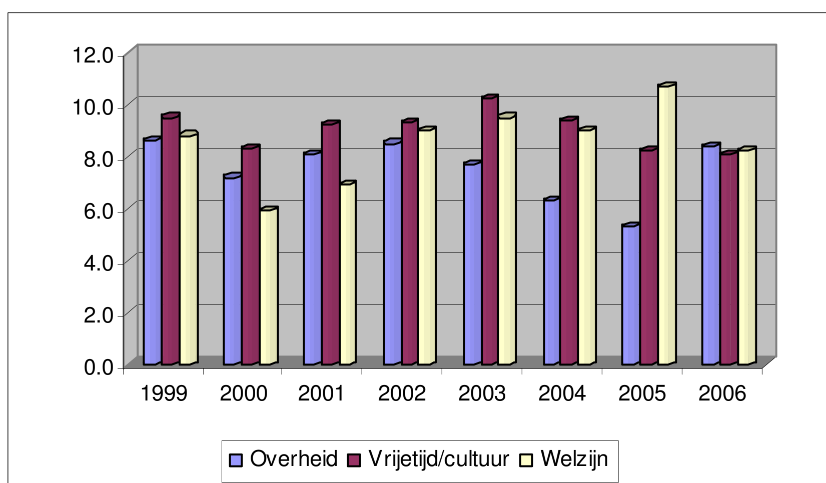
Evolutie in het bereiken van de sectoren

Wegens het grote verschil in aandeel tussen enerzijds de onderwijssector, de gezondheidssector en intersectorale samenwerking, en anderzijds de overige sectoren, splitsen we de grafiek in drie delen om op deze manier een visueel overzicht te krijgen van de evoluties per sector.

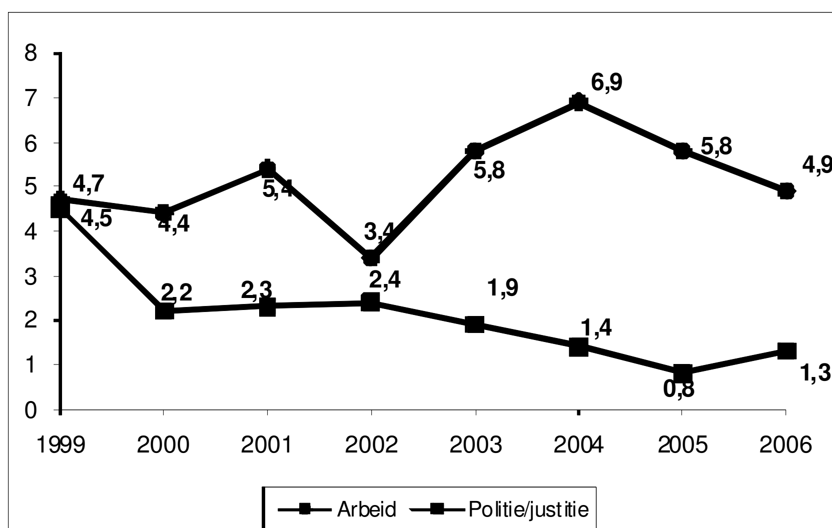
Grafiek 2: evoluties in het bereiken van de onderwijssector, de gezondheidssector en intersectorale samenwerking

Grafiek 2 toont dat de onderwijssector, het piekjaar 2000 niet te na gesproken, een vrij stabiel aandeel behoudt over de jaren heen. De oorzaak van de piek in 2000 ligt in de proportioneel zeer sterke toelevering van data door CLB-medewerkers in dat jaar. We kunnen dus stellen dat, ondanks de neerwaartse trend van de afgelopen twee jaar (van 33,5% naar 29,1%), het bereik van de onderwijssector vrij stabiel ligt op een derde van alle activiteiten.
Wat de intersectorale samenwerking betreft, zien we evenmin spectaculaire schommelingen, maar de curve tussen 2000 en 2005 neemt wel een heuvelachtige vorm aan. Na de stijging tussen 2000 en 2002 is er een lichte achteruitgang merkbaar. Deze zich verderzettende continue lichte daling en het steeds toenemende aantal activiteiten binnen de gezondheidssector maken dat deze laatste, voor het eerst sinds met de Gingerregistratie werd aangevat, de intersectorale samenwerking voorbijsteekt en hiermee de tweede plaats opeist.

Grafiek 3: evoluties in het bereiken van de sectoren overheid, vrije tijd/cultuur en welzijn

De andere sectoren lijken meer en meer terrein te verliezen ten opzichte van de eerste drie sectoren. Drie sectoren liggen met een bereik van ongeveer één op twaalf op min of meer gelijke hoogte. Het gaat hier om de sectoren overheid, welzijn en vrije tijd/cultuur. Zoals grafiek 3 aangeeft blijft deze laatste sector stabiel ten opzichte van vorig jaar. De overheid keert de dalende trend van de laatste jaren om en boekt een drietal procentpunten winst. Dit in tegenstelling tot de welzijnssector waar een verlies te noteren viel waardoor deze sector opnieuw minder dan 1 op 10 van de activiteiten voor haar rekening neemt.

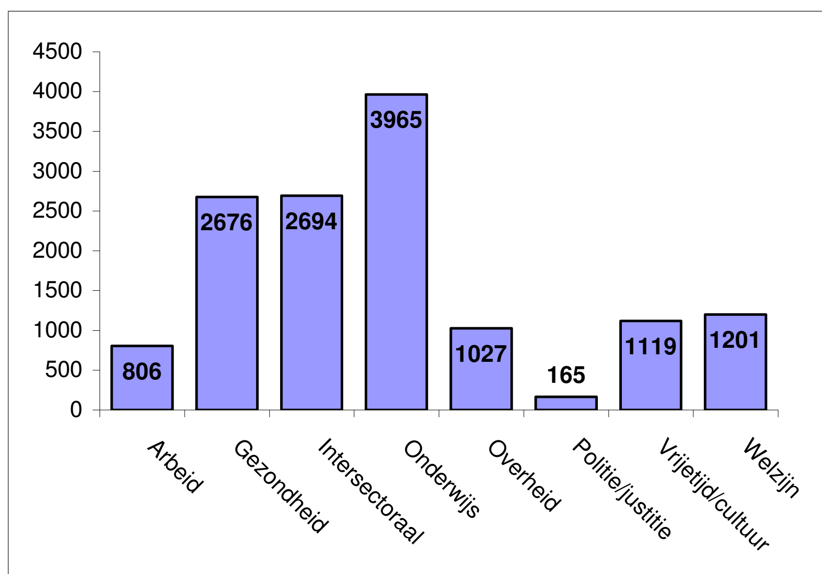

Grafiek 4: evoluties in het bereiken van de arbeidssector en de sector politie en justitie

De twee laagst scorende sectoren zijn politie/justitie en arbeid. Hoewel het aandeel van de sector politie en justitie stijgt in vergelijking met 2005 kunnen we nog steeds spreken van een marginaal aandeel van deze sector. De arbeidssector blijft verder dalen wat maakt dat tegenwoordig minder dan 5% van de preventieactiviteiten binnen deze sector plaatsvinden (grafiek 4).

De hier besproken cijfers en evoluties betreffen enkel de unisectorale resultaten. Het geeft enkel weer in welke mate één bepaalde sector apart bereikt wordt met preventieactiviteiten. Maar in één op vijf activiteiten gaat het om intersectorale samenwerking, met andere woorden om een deelname van meerdere sectoren tegelijk aan een activiteit. Dat betekent ook dat elke sector proportioneel meer deelneemt aan preventieactiviteiten dan deze unisectorale cijfers aangeven. Een deel van de preventieactiviteiten vindt plaats via intersectorale samenwerking. Het totaalbeeld, waarin zowel unisectorale als intersectorale activiteiten in kaart worden gebracht, wordt in hoofdstuk 3 per sector weergegeven.

Tijdsinvestering in de verschillende sectoren

Grafiek 5: totaal aantal uren per sector

Inzake tijdsinvestering per sector scoort de onderwijssector alweer het hoogst. De verhouding tot intersectorale samenwerking is ongeveer gelijk aan die van het aantal activiteiten. Waar de gezondheidssector hoger scoort dan de intersectorale samenwerking wat betreft het aantal preventieactiviteiten, is het aantal uren dat beide sectoren aan deze activiteiten besteden ongeveer even groot. Het overwicht van de onderwijssector ten aanzien van de andere sectoren is opvallender. Dat komt omdat de onderwijssector een opvallend hogere gemiddelde tijdsinvestering kent dan alle andere sectoren. Het feit dat er in het onderwijs veel vormingsactiviteiten plaatsvinden, is daar niet vreemd aan. In regel nemen vormingsactiviteiten meer tijd in beslag dan overlegactiviteiten of dan consult en advies. Voorts valt op dat sector politie en justitie andermaal door een vergrootglas moet bekeken worden als het op de totale tijdsinvestering aankomt.

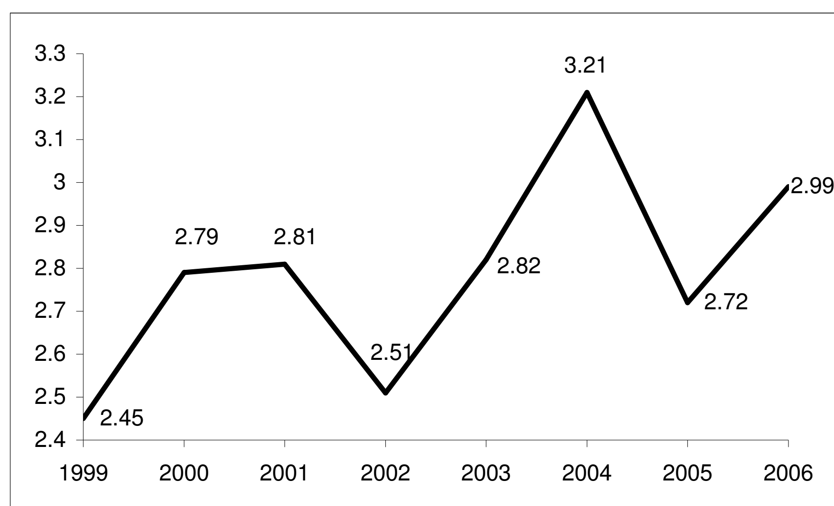
3. Resultaten per sector

3.1. Intersectorale samenwerking

totaal		
1.005 activiteiten	2694,0 uur	Gemiddeld 2 uur en 40 minuten
vorming		
126 activiteiten	471,3 uur	Gemiddeld 3 uur en 44 minuten
overleg		
823 activiteiten	2105,4 uur	Gemiddeld 2 uur en 33 minuten
consult/advies		
56 activiteiten	117,3 uur	Gemiddeld 2 uur en 5 minuten

Gemiddeld aantal participerende sectoren per activiteit

Zoals duidelijk zichtbaar in grafiek 2 (pagina 3) is het aandeel van intersectorale samenwerking tussen 2002 en 2006 achteruitgegaan. Daar waar tussen 2002 en 2004 deze achteruitgang werd gecompenseerd door een stijging van het gemiddeld aantal sectoren dat aan intersectorale samenwerkingsactiviteiten deelneemt, was dit in 2005 niet langer het geval. In 2006 zien we evenwel terug een stijging van het gemiddeld aantal die deelnemen aan een geregistreerde activiteit in het kader van intersectorale samenwerking (2,99 sectoren), wat een stijging is ten aanzien van het vorige registratiejaar maar nog steeds minder dan in het piekjaar 2004. Om kort te gaan kan er gesteld worden dat de impact van intersectorale samenwerking aan het afnemen is maar dat er vooralsnog, omwille van het wederom stijgende gemiddelde aantal sectoren die aan intersectorale samenwerking deelnemen, niet van een trend gesproken kan worden

Grafiek 6: evolutie in het gemiddeld aantal deelnemende sectoren per activiteit

Deelname van sectoren aan intersectorale samenwerking

Niet alle sectoren nemen even sterk deel aan intersectorale samenwerking. Tabel 1 geeft weer aan hoeveel intersectorale samenwerkingsactiviteiten elke sector deelnam in 2006. De participatiegraad geeft proportioneel weer in welke mate elke sector aan intersectorale samenwerkingsactiviteiten deelnam.

	Aantal activiteiten	Participatiegraad (%)
Gezondheid	717	71,3%
Overheid	603	60,0%
Welzijn	536	53,3%
Politie/justitie	421	41,9%
Onderwijs	373	37,1%
Vrijetijd en cultuur	258	25,7%
Algemene bevolking	154	15,3%
Arbeid	23	2,3%
Andere	70	7,0%
TOTAAL	(n=1.005)	

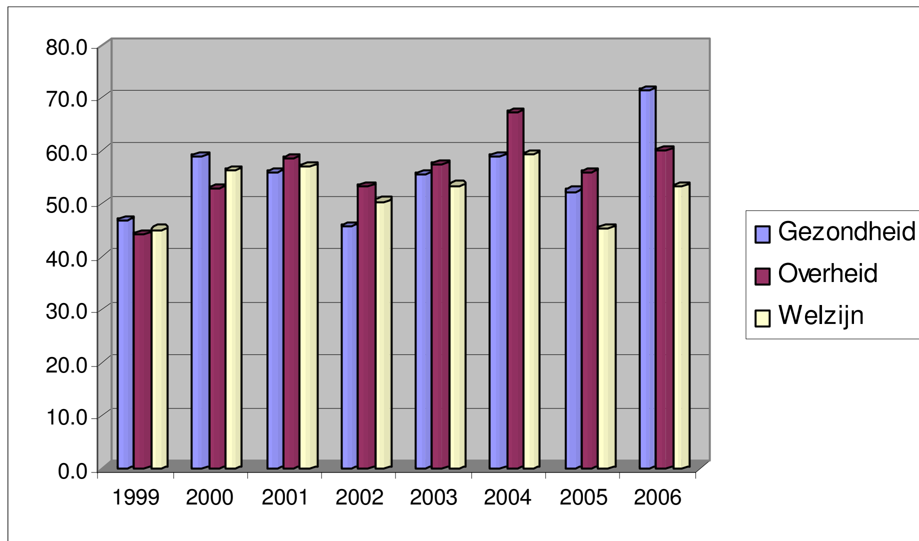
Tabel 1: aantal en aandeel activiteiten in intersectorale samenwerking per sector

Drie sectoren nemen deel aan de meerderheid van alle activiteiten in het kader van intersectorale samenwerking: gezondheid, overheid en welzijn. In vergelijking met vorig registratiejaar heeft de sector welzijn terug de kaap van de 50% overschreden. De sectoren politie en justitie en onderwijs zijn bij iets meer dan één op de drie intersectorale activiteiten van de partij. De vrijetijds- en cultuursector stijgt ook ten aanzien van 2005 en participeert aan één op de vier activiteiten. Enkel arbeid is een sector die zo goed als niet op intersectorale samenwerking present is. Verder dient de algemene bevolking nog vermeld te worden. Dit vormt geen sector op zich, maar wordt desondanks toch onder intersectorale samenwerking vermeld. Ongeveer 15% van de intersectorale activiteiten vindt plaats met de algemene bevolking (tabel 1).

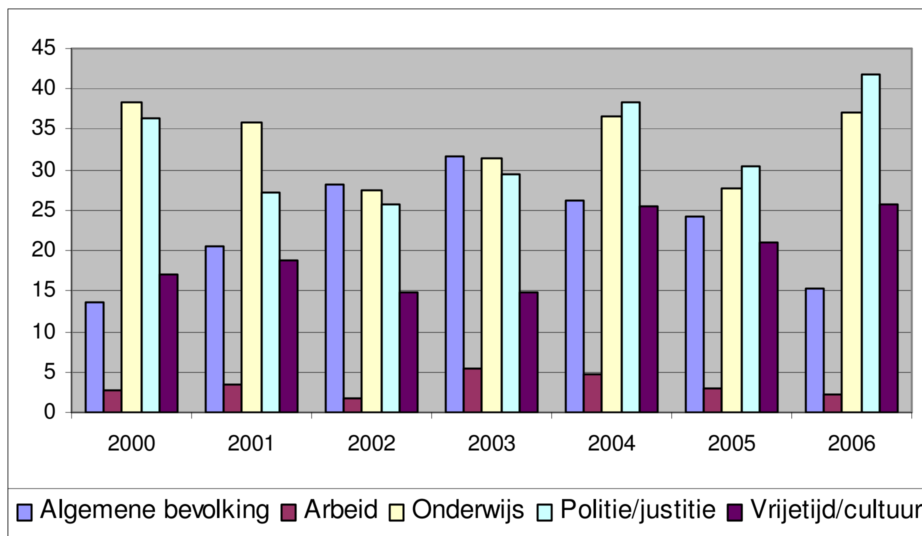
Vrij vaste verhoudingen tussen de sectoren

Drie sectoren steken op het gebied van participatie aan intersectorale samenwerking ver boven de andere uit: overheid, gezondheid en welzijn. Dat is ook steeds zo geweest. Grafieken 7 en 8 tonen dat de drie sectoren steeds ruim afstand namen van de rest. Grafiek 7 geeft een beeld van de evolutie in de participatiegraad voor deze drie sectoren. Opvallend is dat ze elkaar tussen 2001 en 2005 goed volgden: als één sector meer of minder intensief aan intersectorale samenwerking deelnam, gold dit in regel ook voor de andere. Het registratiejaar 2006 maakt hier echter een uitzondering op: de drie sectoren stijgen allen in aandeel maar de enorme stijging van de gezondheidssector (van 52,3% naar 71,3%) maakt dat deze sector met kop en schouders boven de andere sectoren uitsteekt wat betreft deelname aan intersectorale samenwerking.

Grafiek 8 geeft de onderlinge verhoudingen tussen de minder intersectoraal georiënteerde sectoren weer. Als we naar de sectoren kijken, zien we in grote lijnen eveneens gelijklopende golfbewegingen. Eén staaf van het diagram lapt de synchrone harmonie aan zijn laars, maar het betreft dan ook geen sector: algemene bevolking kent tussen 2000 en 2003 een continue groei om nadien een lichte terugval te kennen. In 2006 is dit nog meer zichtbaar: de sectoren politie/justitie, onderwijs en vrije tijd/cultuur stijgen ongeveer evenredig terwijl de deelname van de algemene bevolking aan intersectorale samenwerking een vrij sterke daling kent.

Grafiek 7: evolutie in participatiegraad 1999-2006 (gezondheid, overheid, welzijn)

Grafiek 8: evolutie in participatiegraad 1999-2006 (overige sectoren)

Intersectorale samenwerking: een forum voor intermediairen

Nog meer dan in de voorgaande jaren zijn intermediairen in 2006 betrokken bij intersectorale samenwerkingsactiviteiten: aan ruim 6 van de 10 intersectorale activiteiten wordt door intermediairen deelgenomen. De doelgroep preventiewerkers[2] is in ongeveer 1 op 5 activiteiten vertegenwoordigd, wat een lichte daling betekent ten opzichte van vorig jaar. De participatiegraad van het bestuursniveau aan intersectorale activiteiten is ongeveer stabiel gebleven op iets meer dan één op vier activiteiten. Cliëntsystemen daarentegen nemen deel aan één op de tien activiteiten, wat neerkomt op een vrij forse daling in vergelijking met het vorige registratiejaar.

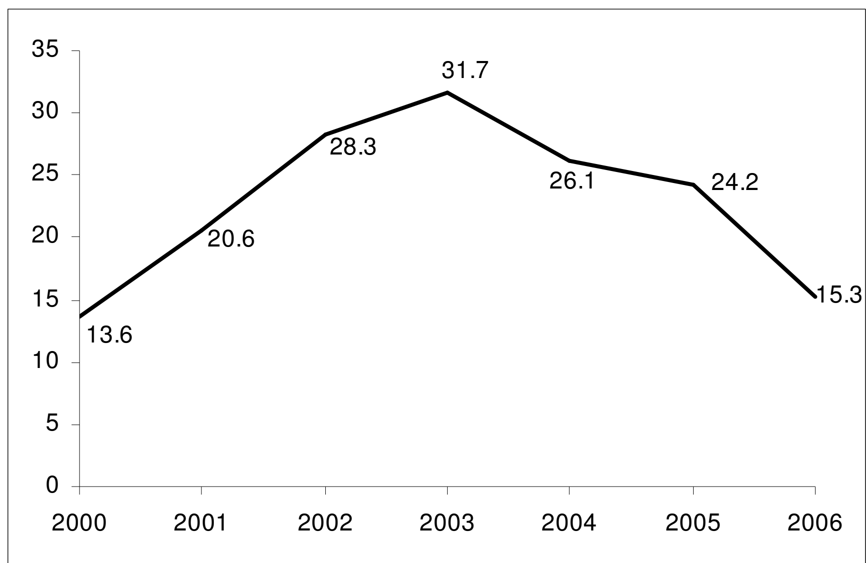
[2] Wat als doelgroep "intermediair" wordt omschreven, kan ook preventiewerkers omvatten. Het is namelijk zo dat de categorie "preventiewerkers" enkel wordt gekozen als er uitsluitend professionele preventiewerkers deelnemen. Van zodra naast preventiewerkers ook andere categorieën (bv. bestuursniveau) deelnemen, worden de preventiewerkers herbenoemd als "intermediairen".

Geen samenwerking zonder overleg
Overleg heeft bij intersectorale samenwerking duidelijk de bovenhand. Ruim tachtig procent van de activiteiten gaat over overleg. Ruim vier op tien van deze overlegactiviteiten gaan over uitwisseling en afstemming. Ongeveer één op de vier overlegactiviteiten krijgt vorm door werkgroepparticipatie. Verder komen voorbereiding, projectbegeleiding en concept- of materiaalontwikkeling met ongeveer één op zes activiteiten ook nog duidelijk uit de verf. Andere detailactiviteiten komen minder aan bod[3].
Het geven van vorming binnen intersectorale samenwerkingsactiviteiten daalt dit jaar opnieuw sterk van drie op de tien activiteiten naar één op acht. Ongeveer zestig procent daarvan gaat enkel over informatieoverdracht, een kwart over attitude en informatie. De andere detailactiviteiten komen veel minder voor.
Ook consult en advies kent in het registratiejaar 2006 een duidelijke terugval bij de intersectorale samenwerkingsactiviteiten: waar in 2005 nog één op de negen activiteiten in het kader van intersectorale samenwerking gingen over consult en advies, is dit in 2006 slechts bij één op de twintig activiteiten het geval. Adviesgesprekken en intervisie spannen hierbij de kroon en vinden plaats bij ongeveer drie op de tien intersectorale activiteiten in het kader van consult en advies. De overige activiteiten worden voornamelijk ingevuld door consulting en supervisie.

Overleg met de doelgroepen blijkt onontbeerlijk
Met de doelgroep bestuursniveau vinden in het kader van intersectorale samenwerking bijna alleen overlegactiviteiten plaats. De focus ligt dan vooral op werkgroepparticipatie, uitwisseling en afstemming. Ook bij intermediairen en preventiewerkers ligt het accent duidelijk op overleg (vnl. uitwisseling en afstemming), maar ook vorming (bij intermediairen vnl. attitude en informatie, bij preventiewerkers eerder informatieoverdracht) komt hier ruimschoots aan bod. Ook naar cliëntsystemen toe, voornamelijk doelend op de algemene bevolking, ligt de nadruk voornamelijk op overlegactiviteiten (vnl. rond uitwisseling en afstemming), hoewel ook consult en advies (vnl. adviesgesprekken en intervisie) hier een niet onbelangrijke rol opeisen. Vorming daarentegen neemt een veel kleinere plaats in bij deze cliëntsystemen.

De algemene bevolking: nog steeds de vreemde vogel onder de sectoren
Naast de genoemde sectoren is er ook nog de algemene bevolking. Deze categorie werd in Ginger bij intersectorale samenwerking geplaatst. De algemene bevolking werd tussen 2000 en 2003 alsmaar meer bereikt via preventieactiviteiten. Nadien zette zich een neerwaartse trend in. Als we de proportionele aanwezigheid van de algemene bevolking binnen intersectorale samenwerking bekijken (grafiek 9), zien we een aanhoudende stijging tot 2003 om dan naar een lager aandeel terug te vallen. Ook in 2006 zette deze dalende trend zich verder wat maakt dat het aandeel van de activiteiten gericht op de algemene bevolking met rasse schreden het (lage) niveau van het registratiejaar 2000 benadert. De participatiegraad is zelfs gehalveerd in vergelijking met 2003.

---
[3] Een indeling van de detailactiviteiten, met een korte omschrijving erbij, is te vinden in bijlage B2.

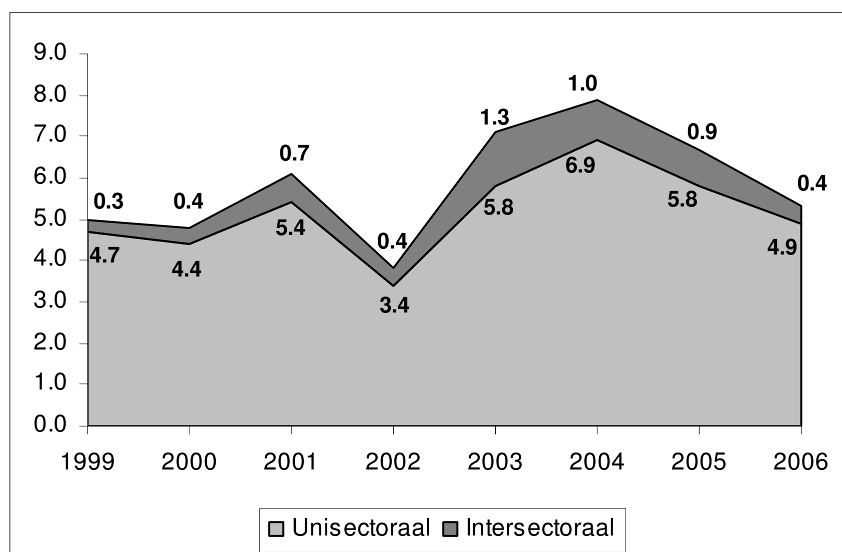

Grafiek 9: evolutie in participatiegraad van de algemene bevolking 2000-2006

3.2. Arbeid

totaal		
260 activiteiten	805,9 uur	Gemiddeld 3 uur en 6 minuten
vorming		
103 activiteiten	473,3 uur	Gemiddeld 4 uur en 36 minuten
overleg		
113 activiteiten	244,8 uur	Gemiddeld 2 uur en 10 minuten
consult/advies		
44 activiteiten	87,8 uur	Gemiddeld 2 uur en 0 minuten

Arbeidssector: de directe weg is de kortste
In 2006 neemt de arbeidssector deel aan 5,3% van alle geregistreerde preventieactiviteiten: 4,9% binnen de sector zelf en 0,4% via intersectorale samenwerking. De arbeidssector wordt dus zo goed als volledig bereikt via de unisectorale weg. Dat betekent dat deze sector slechts sporadisch deelneemt aan intersectorale samenwerking. Dat is geen nieuw fenomeen. In grafiek 10 zien we de evolutie over de jaren heen.

Grafiek 10: evolutie in de verhouding unisectorale/intersectorale activiteiten in de arbeidssector

Hieruit blijkt dat intersectorale samenwerking nooit sterk het aandeel van de arbeidssector bepaalde. Nadat er tussen 2000 en 2004 sprake is van een geleidelijke stijging[4] valt het aandeel sinds 2005 weer terug. Ook het aantal preventieactiviteiten in de sector zelf neemt proportioneel af, wat maakt dat het aantal activiteiten binnen de arbeidssector in 2006 het laagste punt bereikt sinds 2003.

De private arbeidsorganisaties nemen het heft in handen
De preventieactiviteiten in de arbeidssector werden tot 2003 vrij mooi verdeeld tussen de private en de overheidsorganisaties. Sinds het registratiejaar 2004 is er een kentering aan de gang. Immers, de drie laatste registratiejaren zien we dat de balans overhelt naar de private sector. In 2006 vindt ruim zes op tien van de activiteiten plaats in privé-arbeidsorganisaties, terwijl ongeveer een vijfde van alle preventieactiviteiten uitgaat naar overheidsorganisaties. In de private sector gaat er in 2006 duidelijk meer aandacht naar de social profit. Terwijl in 2004 nog driekwart van de preventieactiviteiten in de private sector

[4] In 2002 nam een regionale preventiewerker, die vrij sterk in de arbeidssector actief is, wegens technische problemen niet deel aan de Gingerregistratie, waardoor het aandeel van de sector gevoelig daalde.

uitging naar de profit sector, is in 2006 de verhouding tussen profit en social profit omgekeerd en is de social profit groter geworden dan de profit.
Eén op de zes activiteiten vindt met meerdere detailsectoren plaats, waarbij het aandeel van overheid, profit en social profit ongeveer even groot is.

Intermediairen als voornaamste doelgroep
Over de laatste vier registratiejaren heen stijgt de participatiegraad van de intermediairen van ongeveer de helft naar vier op vijf. De andere doelgroepen worden merkelijk minder bereikt. Het bestuursniveau is in één op de tien preventieactiviteiten van de partij, cliëntsystemen in één op de twintig en preventiewerkers in nog minder.

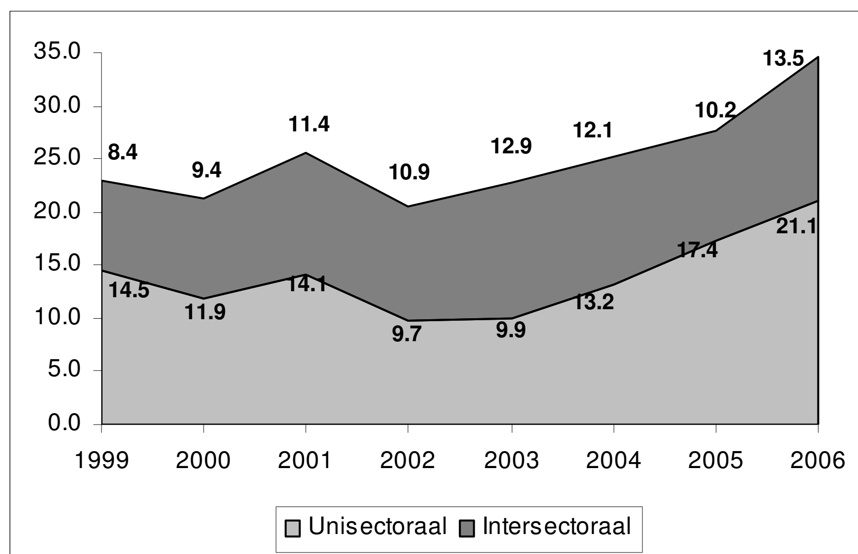
Consult en advies komt een beetje in de schaduw te staan
Waar in 2004 nog een evenwicht werd vastgesteld tussen de drie soorten preventieactiviteiten, is dit in 2006 helemaal anders. Overleg komt het vaakst voor in de arbeidssector, met name in ruim vier op de tien activiteiten. Voorbereiding, projectbegeleiding, concept- en materiaalontwikkeling, uitwisseling en werkgroepparticipatie worden als detailactiviteit het vaakst gescoord. De andere detailactiviteiten komen minder sterk tot uiting.
Vorming volgt op korte afstand van overleg en maakt bijna één vierde uit van alle preventieactiviteiten in de arbeidssector. Wel dient hierbij opgemerkt te worden dat de tijdsinvestering die gepaard gaat met vormingsactiviteiten bijna het dubbele bedraagt van de tijdsinvestering voor de overlegactiviteiten. Attitude en informatie vormt de hoofdmoot in deze vormingen, al komen ook vaardigheidstraining en informatieoverdracht goed uit de verf.
Consult en advies ziet zijn aandeel steeds meer terugvallen tot ongeveer één op zes. Consulting is de detailactiviteit die hier het meest gescoord wordt. Ook adviesgesprekken scoren nog vrij goed terwijl andere detailactiviteiten amper of niet aan bod komen.

Welke activiteit met wie?
Overleg is vooral gericht op intermediairen. Inhoudelijk gaat het dan vooral om projectbegeleiding, voorbereiding, werkgroepparticipatie en concept- en materiaalontwikkeling. De overlegactiviteiten met het bestuursniveau zijn vooral gefocust op projectbegeleiding en uitwisseling/afstemming.
Vorming is zo goed als volledig naar intermediairen gericht, waarbij vooral werken rond attitude en informatie aan de orde is. Informatieoverdracht en vaardigheden(training) komen ook nog vrij ruim aan bod maar in verhouding met attitude en informatie is hun aandeel eerder beperkt.
Ook consult- en adviesactiviteiten vinden bijna uitsluitend plaats met intermediairen. Consulting is duidelijk de meest voorkomende detailactiviteit. De overige activiteiten worden voornamelijk door adviesgesprekken ingevuld.

3.3. Gezondheid

totaal		
1123 activiteiten	2676,2 uur	Gemiddeld 2 uur en 23 minuten
vorming		
153 activiteiten	463,6 uur	Gemiddeld 3 uur en 2 minuten
overleg		
764 activiteiten	1791,7 uur	Gemiddeld 2 uur en 21 minuten
consult/advies		
206 activiteiten	420,9 uur	Gemiddeld 2 uur en 3 minuten

De gezondheidssector: een steeds verder groeiend segment
De gezondheidssector neemt in 2006 deel aan 34,6% van alle geregistreerde preventieactiviteiten: 21,1% binnen de eigen sector en 13,5% via intersectorale samenwerking. Zoals in hoofdstuk 3.1 al beschreven werd, is de sector gezondheid dé belangrijkste betrokkene in intersectorale samenwerking. Dat verhoogt het aandeel van de gezondheidssector in het totale aantal preventieactiviteiten. Toch is er over de vier laatste jaren heen een grondige verschuiving merkbaar in de verhouding tussen intersectorale en unisectorale activiteiten. Waar de intersectorale activiteiten in 2003 nog duidelijk de bovenhand hadden en in 2004 er quasi een evenwicht optrad, toont het beeld van 2005 en 2006 dat unisectorale activiteiten, direct met vertegenwoordigers uit de gezondheidssector dus, veel belangrijker zijn geworden. Mede dankzij deze laatste evolutie piekt het aandeel van de gezondheidssector in 2006. Toch is er in 2006 ook opnieuw een stijging van het aantal intersectorale activiteiten binnen de gezondheidssector waarneembaar en leveren deze een niet onaanzienlijke bijdrage aan het globale aandeel van deze sector. Dit alles maakt dat de gezondheidssector haar hoogste punt heeft bereikt sinds de start van de ginger-registratie.

Grafiek 11: evolutie in de verhouding unisectorale/intersectorale activiteiten in de gezondheidssector

Centra Geestelijke Gezondheidszorg als protagonist
Zoals uit tabel 2 blijkt, zijn de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) als vanouds veruit de meest betrokken detailsector in preventieactiviteiten binnen de gezondheidssector. In 2006 vindt ruim twee derde van de preventieactiviteiten in de gezondheidssector plaats met een CGG. Zij blijven belangrijke aanspreekpunten en samenwerkingspartners voor andere actoren in de alcohol- en drugpreventie.

Detailsector	2005	2006
Centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG)	64,7%	70,4%
Diensten voor gezins- en bejaardenhulp (DGBH)	1,1%	0,8%
Huisartsen	4,7%	2,8%
Koepels	13,6%	11,1%
LOGO	3,3%	3,8%
Medisch-sociale opvangcentra (MSOC)	1,6%	3,9%
Psychiatrische afdelingen algemene ziekenhuizen (PAAZ)	3,8%	3,9%
Psychiatrische ziekenhuizen (PZ)	3,0%	4,1%
Straathoekwerk	0,0%	0,3%
Drughulpverlening (TG, CIC, dagcentra)	2,2%	2,0%
Zelfhulporganisaties	1,0%	1,2%
Andere	12,5%	11,9%

Tabel 2: participatiegraad detailsectoren in de gezondheidssector 2005 en 2006

Het aandeel van de detailsector ‘koepels’ blijft licht dalen. Eén op de negen preventieactiviteiten in de gezondheidssector vindt plaats met koepelorganisaties, vooral met VAD. Andere detailsectoren moeten het met een aandeel onder 5% stellen. Ook het aandeel van de huisartsen blijft verder dalen terwijl er anderzijds een lichte groei waarneembaar is in het aandeel van de Medisch-sociale opvangcentra en de psychiatrische ziekenhuizen. De andere detailsectoren kennen een aandeel tussen 1% en 4%, waarbij de achteruitgang van de LOGO’s in 2005 weer lijkt te worden omgebogen maar nog niet in de buurt komt van de ruim 8% die deze detailsector in 2004 vertegenwoordigde.

Prominente rol voor preventiewerkers en intermediairen

De gezondheidssector onderscheidt zich van de andere sectoren op het vlak van doelgroepen. Waar in de meeste andere sectoren het merendeel van de activiteiten uitgaat naar intermediairen, is dat in de gezondheidssector enigszins anders. Twee doelgroepen steken er bovenuit: preventiewerkers en intermediairen. Ongeveer vier op de tien preventieactiviteiten gaan uit naar preventiewerkers, ruim een derde naar intermediairen.
De doelgroep bestuursniveau wordt in dertien procent van de activiteiten bereikt, cliëntsystemen in ruim achttien procent van de activiteiten.

Overleg blijft de regel

De gezondheidssector blijft ook in 2006 een sterk overleggeoriënteerde sector. Ruim twee derde van de preventieactiviteiten die in deze sector plaatsvinden, zijn overlegactiviteiten. Dat is proportioneel iets meer dan in 2005. De meeste overlegactiviteiten omvatten uitwisseling en afstemming (zeven op tien activiteiten). Andere detailactiviteiten zijn duidelijk minder aan de orde. Voorbereiding, evaluatie en concept- en materiaalontwikkeling komen daarin nog het meest tot uiting.
Minder dan één op de zeven activiteiten houdt vorming in, in de eerste plaats georiënteerd op attitude en informatie. Ook vaardigheidstraining en informatieoverdracht komen nog vrij vaak voor.
Consult en advies blijft een activiteit die de laatste jaren meer en meer voorkomt binnen de gezondheidssector. In 2004 kwam deze activiteitensoort amper boven de 5%-drempel uit, in 2005 was dat aandeel meer dan verdubbeld, en in 2006 neemt deze activiteit bijna één op

vijf van de activiteiten binnen de gezondheidssector voor zijn rekening. Consultatie, consulting en intervisie spannen daarin de kroon.

Voor elk wat wils

Overleg gaat in de eerste plaats uit naar preventiewerkers. In de helft van overlegactiviteiten in de gezondheidssector zijn preventiewerkers betrokken. Uitwisseling en afstemming vormen daarin veruit de meest voorkomende detailactiviteit. Maar ook voorbereiding, evaluatie en concept- en materiaalontwikkeling komen vaker voor. Intermediairen worden ook nog vrij goed bereikt. Bij hen ligt de klemtoon eveneens op uitwisseling en afstemming. Bij intermediairen neemt voorbereiding ook een prominente plaats in.

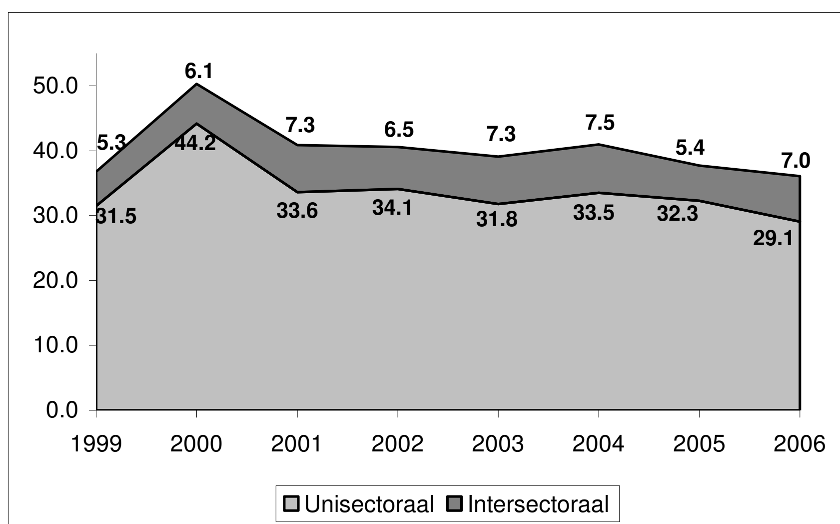
Vormingsactiviteiten zijn in de eerste plaats gericht naar intermediairen en cliëntsystemen. Voor cliëntsystemen ligt de focus het sterkst op attitude en informatie, bij intermediairen op voorbereiding. Bij intermediairen nemen ook informatieoverdracht, vaardigheidstraining en attitude en informatie een belangrijke plaats in.

Consult- en adviesactiviteiten bereiken in hoofdzaak cliëntsystemen waarbij het bijna uitsluitend om de detailactiviteit consultatie gaat. Ook intermediairen (vnl. consulting en intervisie) komen ruim aan bod in de consult- en adviesactiviteiten. Preventiewerkers en het bestuursniveau worden hier heel wat minder bereikt.

3.4. Onderwijs

totaal		
1.546 activiteiten	3.965,0 uur	Gemiddeld 2 uur en 34 minuten
vorming		
699 activiteiten	2.285,1 uur	Gemiddeld 3 uur en 16 minuten
overleg		
691 activiteiten	1.394,8 uur	Gemiddeld 2 uur en 01 minuut
consult/advies		
156 activiteiten	285,1 uur	Gemiddeld 1 uur en 50 minuten

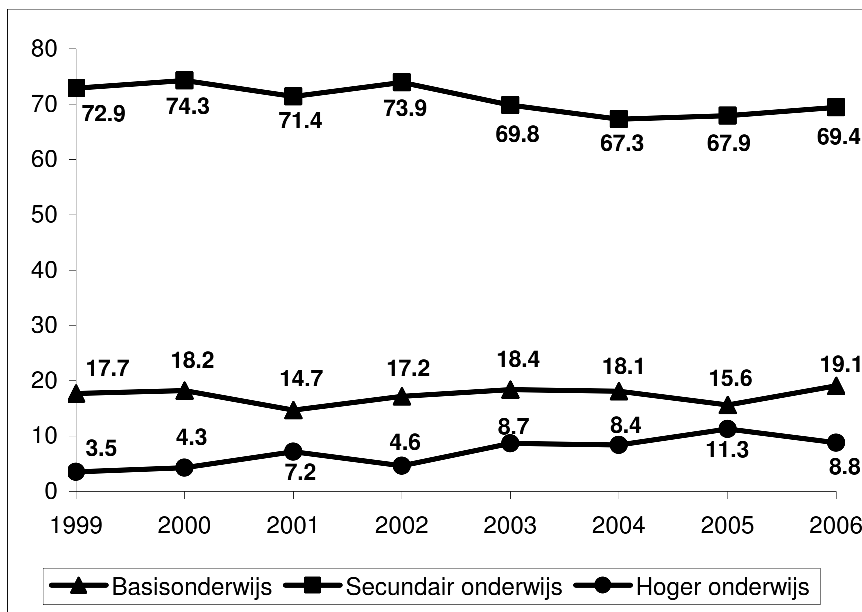
Een barst in het unisectorale samenwerkingsbastion?
In 2006 is de onderwijssector vertegenwoordigd in 36,1% van alle geregistreerde preventieactiviteiten. Sinds het begin van de Gingerregistratie is dit percentage het laagste dat werd opgemeten sinds 1999. Meer nog, de gezondheidssector treedt met een totale participatiegraad van 34,6% in het kielzog van de onderwijssector en staat op het punt om de fakkel van grootste sector over te nemen. Opvallend is dat het unisectoraal werken met ruim drie procentpunten daalt tot 29,1%, terwijl de intersectorale samenwerking stijgt tot 7,0%.

Grafiek 12: evolutie in de verhouding unisectorale/intersectorale activiteiten in de onderwijssector

Intersectorale samenwerking komt dan wel niet veel voor, binnen de onderwijssector heeft wel vrij veel supralokaal overleg plaats, bijvoorbeeld in de vorm van interscholenoverleg of binnen een scholengroep. Dat wordt dan als een activiteit in de onderwijssector geregistreerd en niet als intersectorale samenwerking.

Het basisonderwijs herleeft, het hoger onderwijs valt terug
Het secundair onderwijs wordt in 2006, ondanks een lichte achteruitgang, in bijna zeven van de tien alcohol- en drugpreventieactiviteiten in de onderwijssector bereikt. Het basisonderwijs kent de sterkste groei wat maakt dat bijna één op vijf van de preventieactiviteiten in de onderwijssector hier plaatsvinden. Na de vrij sterke stijging in 2005 daalt de participatiegraad van het hoger onderwijs in 2006 terug en komt op ongeveer hetzelfde niveau als in 2003 en 2004. Als we de evolutie van deze drie voornaamste detailsectoren in het onderwijs onder de loep nemen, zien we dat de hiërarchie intact blijft, en dat de mogelijke trendverschuivingen die er op basis van de cijfers van 2005 leek aan te komen zich in 2006 niet heeft doorgezet.

Grafiek 13: evolutie in het aandeel van drie grote detailsectoren in de onderwijssector

Grafiek 12 toont dat het secundair onderwijs altijd met afstand de belangrijkste detailsector was. Toch is er sinds 2002 een lichte achteruitgang vast te stellen. Terwijl tot 2002 meer dan zeven op de tien activiteiten in het secundair onderwijs plaatsvonden, is dat nadien gedaald tot ongeveer twee derde. Het basisonderwijs kende op 2001 na een zeer grote stabiliteit, maar ziet zijn participatiegraad nu toch vrij duidelijk stijgen. De detailsector waar het sterkst een evolutielijn in te trekken is, is het hoger onderwijs. Tussen 2002 en 2005 is het aandeel duidelijk gestegen. In 2005 kwam de participatiegraad van het hoger onderwijs zelfs in de buurt van die van het basisonderwijs. De groei van het basisonderwijs en de daling van het hoger onderwijs in 2006 maken evenwel dat de verschillen tussen beide terug groter worden.

Secundair onderwijs: elke onderwijsvorm komt tot zijn recht

ASO is, ondanks een lichte achteruitgang ten opzichte van het registratiejaar 2005, de onderwijsvorm uit het secundair onderwijs die het meest aan alcohol- en drugpreventieactiviteiten deelneemt, met name in ruim vijf op de tien activiteiten. TSO neemt aan iets meer dan vier op de tien de preventieactiviteiten in het onderwijs deel, voor BSO is het aandeel ongeveer even groot.

De kleine onderwijsvormen in het secundair onderwijs kennen een lichte stijging maar behouden een merkelijk lagere participatiegraad. Toch worden zij -in verhouding tot hun aandeel leerlingen binnen de leerlingenpopulatie in het Vlaams onderwijs- proportioneel sterker bereikt. Het deeltijds beroepssecundair onderwijs is in ruim één op de vier activiteiten in de onderwijssector betrokken partij, het BUSO in één op de zes activiteiten en het KSO in ruim één op de zeven activiteiten. Deze verhoudingen lijken sterk op die van 2004 en 2005.

Detailsectoren in basisonderwijs en hoger onderwijs

In het basisonderwijs gaan veruit de meeste activiteiten uit naar het lager onderwijs. Het kleuteronderwijs en het buitengewoon lager onderwijs (BLO) worden duidelijk minder bereikt.

In het hoger onderwijs is de aandacht iets evenrediger verdeeld tussen de detailsectoren. Het hoger niet-universitair onderwijs neemt aan meer dan de helft van de alcohol- en preventieactiviteiten in het hoger onderwijs deel. Het universitair onderwijs participeert aan ruim een derde van de preventieactiviteiten in het hoger onderwijs.

Cliëntsystemen in het onderwijs: de uitzondering op de regel
Zoals in de meeste sectoren zijn ook hier intermediairen de voornaamste doelgroep. Zij nemen aan ruim zes op de tien preventieactiviteiten in de onderwijssector deel. Een andere doelgroep die opvallend vaak bereikt wordt, zijn de cliëntsystemen. Cliëntsystemen nemen aan ruim drie op de tien activiteiten deel, wat een veel hoger aandeel is dan in de meeste andere sectoren. Het gaat hier vooral om leerlingen, maar ook om ouders.
Het bestuursniveau wordt met een participatiegraad van 6,5% slechts zelden bereikt. Preventiewerkers worden nog minder vaak gescoord, met name in 3,6% van alle preventieactiviteiten in het onderwijs.

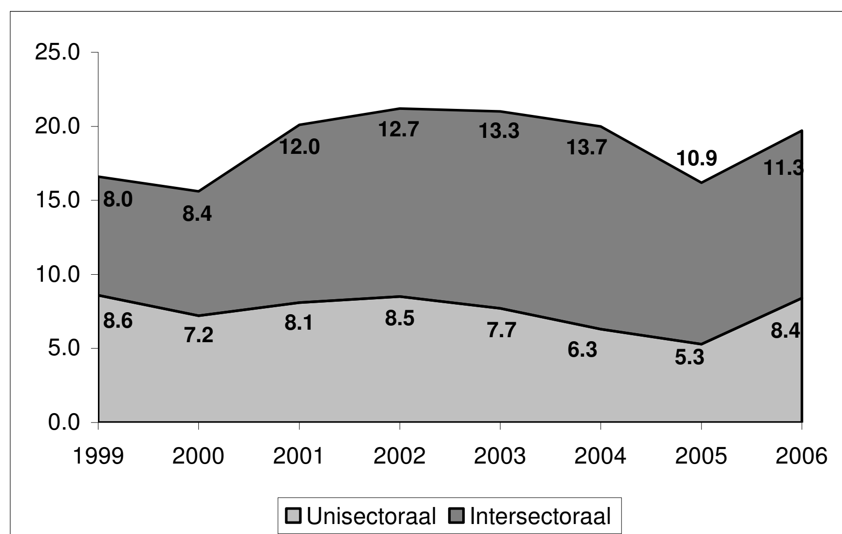
Vorming en overleg spannen de kroon
Overleg en vorming, met elk een participatiegraad van bijna de helft, verdelen de preventieactiviteiten netjes onder elkaar en vormen zo de hoofdmoot van alle preventieactiviteiten in de onderwijssector: samen zijn ze met andere woorden goed voor ongeveer negen op de tien preventieactiviteiten rond alcohol of andere drugs binnen deze sector. In bijna zes op de tien vormingsactiviteiten wordt gewerkt rond attitude en informatie. Vaardigheidstraining en informatieoverdracht komen ieder in een klein kwart van de preventieactiviteiten aan bod. Andere detailactiviteiten omtrent vorming komen zo goed als niet voor. Bij overleg daarentegen komt een bredere waaier aan detailactiviteiten goed uit de verf. Uitwisseling en afstemming, werkgroepparticipatie en voorbereiding zijn de vaakst gescoorde detailactiviteiten. Projectbegeleiding, introductie en concept- en materiaalontwikkeling komen ook duidelijk aan bod. Verder wordt er meer en meer werk gemaakt van evaluatie, dat reeds bij één op de elf overlegmomenten een plaats krijgt.
Consult- en adviesactiviteiten worden in één op de tien activiteiten in het onderwijs georganiseerd, in de eerste plaats consulting maar ook redelijk wat adviesgesprekken en consultaties.

Vorming met cliëntsystemen en intermediairen als speerpunt
Bijna alle vormingsactiviteiten in de onderwijssector gaan uit naar twee doelgroepen, met name cliëntsystemen en intermediairen. Voor beide doelgroepen ligt de klemtoon op werken rond attitude en informatie. Vaardigheidstraining en informatieoverdracht komen ook vrij frequent voor. Met betrekking tot intermediairen neemt ook voorbereiding een ruim aandeel van de vormingsactiviteiten in beslag.
Overleg is vooral een zaak voor intermediairen. Zij vormen in bijna vier vijfde van de overlegactiviteiten in de onderwijssector de doelgroep. Deze doelgroep krijgt het hele palet aan overlegvormen voorgeschoteld: uitwisseling en afstemming, werkgroepparticipatie, voorbereiding, projectbegeleiding, introductie, kennismaking en concept- en materiaalontwikkeling… het komt allemaal ongeveer even sterk aan bod. Preventiewerkers, het bestuursniveau en cliëntsystemen (bij beide vnl. voorbereiding en uitwisseling en afstemming), worden eerder beperkt betrokken bij overleg in de onderwijssector.
Consult en advies is in de onderwijssector voornamelijk een zaak voor intermediairen (vnl. consulting en adviesgesprekken) en cliëntsystemen (vnl. consultatie en adviesgesprekken).

3.5. Overheid

totaal		
444 activiteiten	1027,1 uur	Gemiddeld 2 uur en 19 minuten
vorming		
50 activiteiten	174,5 uur	Gemiddeld 3 uur en 29 minuten
overleg		
329 activiteiten	721,6 uur	Gemiddeld 2 uur en 12 minuten
consult/advies		
65 activiteiten	131,0 uur	Gemiddeld 2 uur en 1 minuut

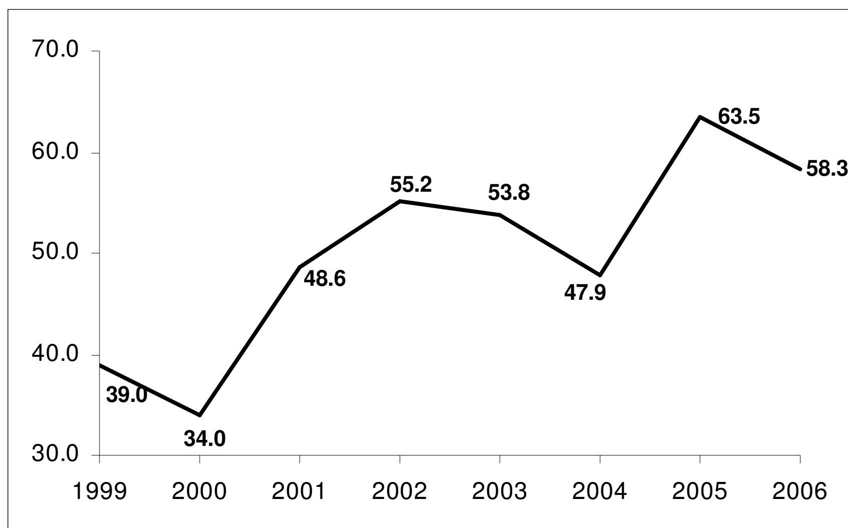
Unisectorale activiteiten winnen weer aan belang
In 2006 neemt de overheidssector deel aan 19,7% van alle geregistreerde preventieactiviteiten: 8,4% binnen de eigen sector en 11,3% via intersectorale samenwerking.

Grafiek 14: evolutie in de verhouding unisectorale/intersectorale activiteiten in de overheidssector

Grafiek 14 toont duidelijk aan dat het gezamenlijke aandeel van de overheidssector in 2006, na de achteruitgang in 2005, terug op zijn pijl van enkele jaren geleden is gekomen. De stijging is vooral te wijten aan het aandeel van de preventieactiviteiten binnen de eigen sector dat van 5.3% terug op 8,4% procent komt. Intersectorale samenwerking blijft binnen de overheid ongeveer op het peil van vorig registratiejaar.
Hoewel de verhouding tussen intersectorale en unisectorale activiteiten terug kleiner wordt, blijft intersectorale samenwerking een belangrijker samenwerkingskanaal dan het op een exclusieve manier werken met de overheidssector. Dat vooral intersectorale samenwerking de participatiegraad van de overheidssector bepaalt, sluit aan bij de centrale rol die overheden spelen in het opzetten van overleg en van intersectorale samenwerking, vooral op lokaal vlak. In het kader van een lokaal alcohol- en drugbeleid spelen overheden immers een belangrijke initiërende, coördinerende en ondersteunende rol.

Lokale overheden blijven de belangrijkste partner
Bijna drie vijfde van alle preventieactiviteiten in de overheidssector wordt uitgevoerd met lokale overheden. Ruim drie vijfde van de activiteiten met lokale overheden vindt plaats met gemeentelijke preventiediensten.

Grafiek 15: evolutie van het aandeel van lokale overheden in preventieactiviteiten in de overheidssector

Grafiek 15 geeft de evolutie van de participatie van de lokale overheden in preventieactiviteiten in de overheidssector aan. De nogal vreemde curve geeft aan dat er geen lineaire trends uit te halen vallen. Toch kan worden gesteld dat de lokale overheden, ondanks de daling in 2006, in de loop der jaren aan belang hebben toegenomen.
Detailsectoren uit andere overheidsniveaus komen merkelijk minder voor. Vernoemenswaardig zijn de provinciale overheden die betrokken zijn bij ongeveer één op de zes preventieactiviteiten en de overheden op gemeenschapsniveau (betrokken bij ruim één op de zeven activiteiten). Andere overheidsniveaus komen in minder dan 10% aan bod.

Intermediairen, preventiewerkers en het bestuursniveau ongeveer op gelijke hoogte
De overheidssector werd steeds gekenmerkt door een grote participatie van vertegenwoordigers van het bestuursniveau. Dat geldt ook in 2006, maar in vergelijking met voorgaande jaren daalt hun aandeel van ongeveer de helft tot iets meer dan een derde.
Na de aanzienlijke stijging van de participatiegraad van zowel intermediairen als preventiewerkers in het registratiejaar 2005, hebben deze doelgroepen deze participatiegraad ook in 2006 weten vast te houden. Intermediairen nemen deel aan ruim een derde van de preventieactiviteiten, preventiewerkers aan bijna drie op de tien. Het aandeel van cliëntsystemen is verwaarloosbaar.

Overleg blijft aan de orde van de dag
In de overheidssector geldt nog steeds dat overleg de kroon spant als soort activiteit. Driekwart van de preventieactiviteiten rond alcohol en andere drugs hebben te maken met overleg. Uiwisseling en afstemming is hier de detailactiviteit die het meest wordt uitgevoerd (ruim vier op de tien activiteiten in het kader van overleg). Verder komen concept- of materiaalontwikkeling, werkgroepparticipatie en voorbereiding nog vrij regelmatig aan bod.
Waar de overheidssector in 2004 nog de sector was waar proportioneel gezien de meeste consult- en adviesactiviteiten plaatsvonden, is dit beeld sinds 2005 drastisch veranderd. In 2004 bestond één op de vier activiteiten uit consult en advies, in 2006 is dat nog maar één op de zeven activiteiten. Consulting en supervisie zijn hierbij de meest uitgevoerde detailactiviteiten.
Vorming komt in de overheidssector eerder zelden aan bod, in zowat één op de negen activiteiten. Deze vormingsactiviteiten behelzen meestal informatieoverdracht. Ook activiteiten rond attitude en informatie komen hierbij vaak voor (in één op twee vormingsactiviteiten).

Preventieactiviteiten op maat

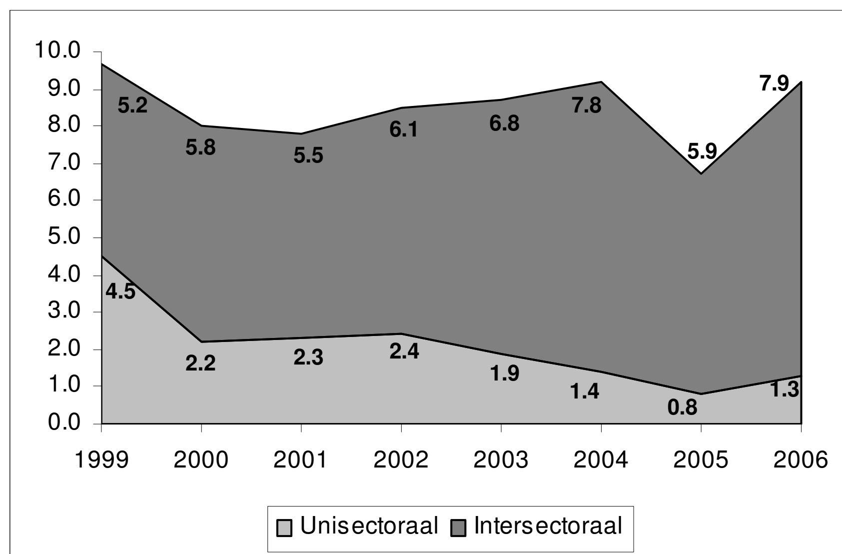
Overleg vindt meestal plaats met intermediairen en het bestuursniveau. Beiden zijn goed voor vier op tien van de overlegactiviteiten. Preventiewerkers worden betrokken in ongeveer een kwart van de overlegmomenten. Bij het bestuursniveau gaat het vaker om uitwisseling en afstemming, projectbegeleiding en werkgroepparticipatie. Bij intermediairen treden deze drie detailactiviteiten eveneens op de voorgrond staan, naast voorbereidingen en introductie/kennismaking.

Consult en advies vindt quasi uitsluitend met het bestuursniveau (vnl. consultatie en consulting) en preventiewerkers (vnl. supervisie) plaats. Vorming is vooral een zaak voor intermediairen, waarbij attitude en informatie en voorbereiding de voornaamste detailactiviteiten zijn.

3.6. Politie en justitie

totaal		
68 activiteiten	165,4 uur	Gemiddeld 2 uur en 26 minuten
vorming		
30 activiteiten	90,5 uur	Gemiddeld 3 uur en 1 minuut
overleg		
36 activiteiten	71,4 uur	Gemiddeld 1 uur en 59 minuten
consult/advies		
2 activiteiten	3,5 uur	Gemiddeld 1 uur en 45 minuten

Intersectorale samenwerking als basisgegeven
Als we enkel de unisectorale activiteiten bekijken blijkt politie en justitie, ondanks de lichte opleving in dit segment, amper in het monitoringbeeld voor te komen. Als we hun participatie aan intersectorale samenwerking mee in beeld brengen, wordt hun rol evenwel belangrijker. In 2006 neemt de sector politie en justitie deel aan 9,2% van de geregistreerde alcohol- en drugpreventieactiviteiten: 7,9% via intersectorale samenwerking en 1,3% via unisectorale activiteiten. Dit gegeven sluit nauw aan bij de VAD-visie. Immers, in het kader van het VAD-concept 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in'[5] wordt de politie een belangrijke samenwerkende rol in een lokaal alcohol- en drugbeleid toegedicht. Dit gebeurt uiteraard vanuit hun specifieke rol en gekaderd binnen duidelijke taakafspraken (met bijzondere aandacht voor het naleven van deontologische grenzen als het aankomt op het doorgeven of bespreken van vertrouwelijke informatie).

Grafiek 16: evolutie in de verhouding unisectorale/intersectorale activiteiten in de sector politie en justitie

Op uitzondering van het registratiejaar 2005 kent het totale aandeel van sector politie en justitie in de Vlaamse alcohol- en drugpreventieactiviteiten een vrij stabiel verloop over de jaren heen. In vergelijking met 2005 is het vooral de intersectorale samenwerking die een enorme sprong maakt waardoor het totaalbeeld van 2006 vergelijkbaar is met dat van 2004.

[5] *'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in'* is een reeks publicaties om sleutelfiguren in de maatschappelijke sectoren (leerkrachten, werkgevers, jeugdwerkers, sociaal-cultureel werkers, welzijnswerkers, clubuitbaters, sportcoaches, politie, stads- en gemeentepersoneel, ...) te ondersteunen bij de realisatie van een lokaal alcohol- en drugbeleid. Basisidee is dat niet alleen de uitbouw van een beleid per maatschappelijke sector belangrijk is, maar vooral ook de onderlinge afstemming en samenwerking.

De gevangenis zit in de lift

Anders dan in de voorbije jaren vinden de meeste preventieactiviteiten (drie vijfde) in de detailsector gevangenis plaats. Immers, de jaren 2004 en 2005 werden gekenmerkt door een sterke vertegenwoordiging van politionele diensten bij de preventieactiviteiten in de sector politie en justitie. De reden voor de stijging binnen de detailsector gevangenis ligt voornamelijk bij het aantal geregistreerde activiteiten in de provincie West-Vlaanderen.[6] De detailsector politionele diensten zakt hierdoor van driekwart tot één derde van de preventieactiviteiten. De detailsector rechtbanken telt maar een handvol activiteiten.

Overleg met en vorming van intermediairen blijft de sleutelactiviteit

In driekwart van de preventieactiviteiten in de politie- en justitiesector worden intermediairen bereikt, een tiende gaat uit naar het bestuursniveau en nog een tiende bereikt de preventiewerkers. Cliëntsystemen worden nauwelijks bereikt.

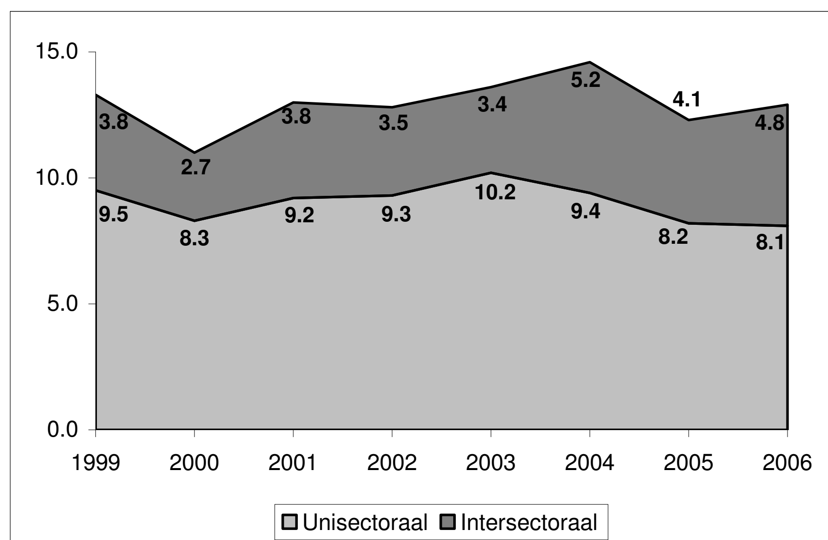
Overleg maakt ruim de helft van de activiteiten uit, waarbij informatieoverdracht, voorbereiding, introductie, projectbegeleiding en uitwisseling en afstemming met intermediairen het vaakst voorkomt. Vorming komt in ruim veertig procent van de preventieactiviteiten voor, waarbij attitude/informatie, voorbereiding en informatieoverdracht ten aanzien van intermediairen het vaakst wordt gescoord. Verder leveren consult en advies nog een zeer marginale bijdrage aan de preventieactiviteiten binnen de sector politie en justitie, en dit dan nog alleen ten aanzien van intermediairen (in de vorm van advies).

[6] In het kader van een samenwerking tussen de Federale en Vlaamse overheid in de Vlaamse gevangenissen, ontwikkelt VAD een pilootproject in de gevangenis van Brugge met betrekking tot een algemeen alcohol- en drugbeleid. Een stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid (welzijn en gezondheid) en de federale overheid (justitie) begeleidt dit project.

3.7. Vrijetijds- en cultuursector

totaal		
429 activiteiten	1119,3 uur	Gemiddeld 2 uur en 37 minuten
vorming		
156 activiteiten	468,6 uur	Gemiddeld 3 uur en 2 minuten
overleg		
237 activiteiten	558,5 uur	Gemiddeld 2 uur en 21 minuten
consult/advies		
36 activiteiten	92,2 uur	Gemiddeld 2 uur en 34 minuten

Intersectorale samenwerking zorgt voor een groeiende vrijetijds- en cultuursector
In 2005 participeert de vrijetijds- en cultuursector aan 12,9% van alle in Ginger opgenomen alcohol- en drugpreventieactiviteiten. Dat gebeurt bijna dubbel zo vaak binnen de eigen sector (8,1%) als in intersectorale samenwerking (4,8%).

Grafiek 17: evolutie in de verhouding unisectorale/intersectorale activiteiten in de vrijetijds- en cultuursector

Na de plotselinge daling van het aandeel van de vrijetijds- en cultuursector in 2005, volgt in 2006 terug een lichte stijging. Deze stijging is geheel te wijten aan de stijging van de intersectorale samenwerking. Unisectoraal werken blijft immers ongeveer op hetzelfde pijl van 2005 steken.

Het jeugdwerk leidt de dans
Het jeugdwerk is binnen de vrijetijds- en cultuursector steeds de belangrijkste detailsector geweest. Dat is in 2006 niet anders. Het jeugdwerk neemt deel aan ruim vier op de tien preventieactiviteiten in de vrijetijds- en cultuursector. Dat is opnieuw een lichte stijging sinds 2005. Jeugdverenigingen en -bewegingen zijn hier de meest bereikte werkvormen, terwijl de jeugddiensten de detailsector jeugdhuiswerking van de tweede plaats verdringt.
Ongebonden jongeren, vooral bereikt via het uitgaansleven (horeca, dancings, festivals, ...), blijven op een golfbeweging meedeinen. Na de continue stijging tussen 1999 (16,8%) en 2002 (29,6%) en de daarop volgende daling tot 2004 (18,7%), is het tij sinds 2005 weer gestegen en is deze detailsector goed voor ongeveer een kwart van de preventieactiviteiten.
Het socio-cultureel werk kent een lichte daling van de participatiegraad, van 13,5% naar

10,7%. Andere detailsectoren uit de vrijetijds- en cultuursector komen omzeggens niet aan bod.

Intermediairen als voornaamste doelgroep, cliëntsystemen als runner-up
In ruim vijf op de tien preventieactiviteiten in de vrijetijds- en cultuursector wordt de doelgroep intermediairen bereikt. Dat is een lichte achteruitgang ten opzichte van vorig registratiejaar. Cliëntsystemen daarentegen winnen aan terrein. Terwijl zij in 2005 betrokken partij waren in ongeveer één vijfde van alle preventieactiviteiten in deze sector, is hun aandeel in 2006 ongeveer verdubbeld tot twee vijfde van alle activiteiten. De doelgroepen bestuursniveau en preventiewerkers kennen dan weer een aandeel onder 10%.

De koppen worden ook hier bijeengestoken
Overleg is ook in deze sector de hoofdactiviteit. Ruim de helft van alle preventieactiviteiten zijn onder de noemer overleg te plaatsen. Zes vormen van overleg komen het meest voor (in dalende volgorde van belangrijkheid): uitwisseling en afstemming, voorbereiding, introductie en kennismaking, werkgroepparticipatie, concept- en materiaalontwikkeling en projectbegeleiding.
Vorming komt in een ruim een derde van de preventieactiviteiten in de vrijetijds- en cultuursector voor. Het gaat in wezen om twee soorten vormingsactiviteiten. In de eerste plaats is dat informatieoverdracht, maar ook attitude en informatie en vaardigheidstraining komen vaak voor. Voorbereidingen komen hier minder aan bod.
Consult en advies komt in minder dan een tiende van de preventieactiviteiten aan bod. Adviesgesprekken komen hier iets vaker voor dan de andere detailactiviteiten (i.c. consult en consultatie).

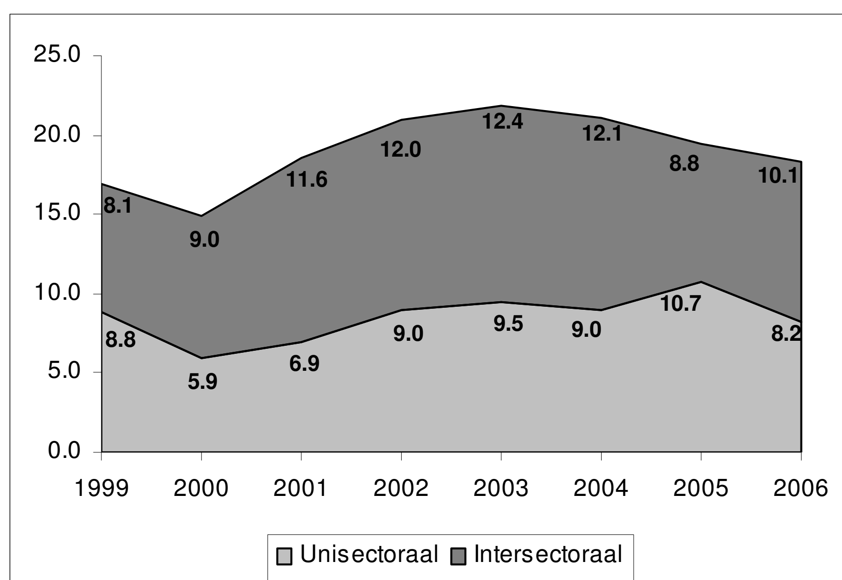
Overleg met intermediairen, vorming met cliëntsystemen
Ruim twee derde van alle preventieactiviteiten in de vrijetijds- en cultuursector bestaan uit overleg met intermediairen, in de eerste plaats voorbereiding en uitwisseling en afstemming. Ook werkgroepparticipatie, concept/materiaalontwikkeling en introductie scoren hier goed. Vormingsactiviteiten met cliëntsystemen geven vorm aan zeven op de tien preventieactiviteiten, hoofdzakelijk gericht op informatieoverdracht. Overlegactiviteiten met cliëntsystemen staan in ruim een vijfde van de preventieactiviteit in de vrijetijds- en cultuursector op de agenda. Met betrekking tot consult en advies geven de cijfers aan dat voornamelijk cliëntsystemen (een derde) en intermediairen (bijna twee derde) hieraan participeren. Andere combinaties van soort activiteit en doelgroep komen in minder dan 10% voor.

3.8. Welzijn

totaal		
437 activiteiten	1.200,8 uur	Gemiddeld 2 uur en 45 minuten
vorming		
176 activiteiten	676,8 uur	Gemiddeld 3 uur en 51 minuten
overleg		
208 activiteiten	424,2 uur	Gemiddeld 2 uur en 2 minuten
consult/advies		
53 activiteiten	99,9 uur	Gemiddeld 1 uur en 53 minuten

De verhoudingen hersteld

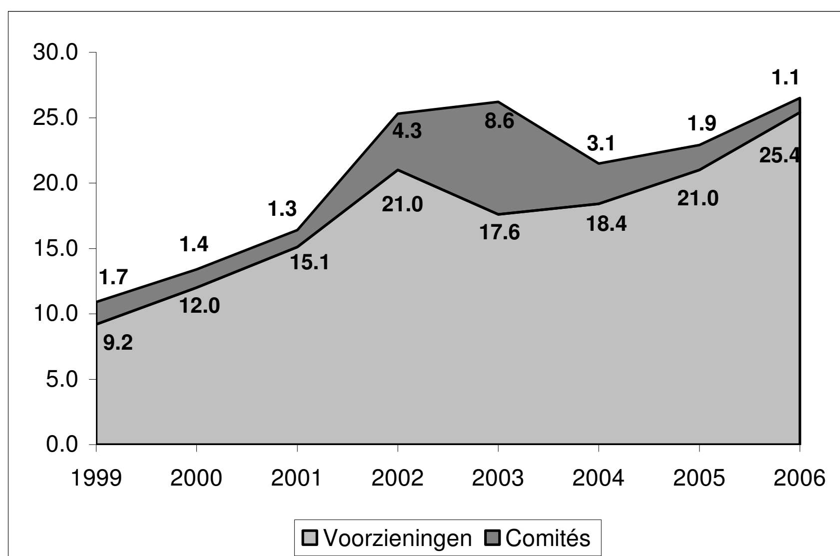
Ook dit jaar daalt de totale participatiegraad van de welzijnssector aan alcohol- en drugpreventie. Met betrekking tot het registratiejaar 2005 is het echter duidelijk dat hier sprake was van een uitzonderingsjaar. Immers, de toen gemaakte vaststelling dat het unisectorale werken voor het eerst sinds 1999 groter was in aandeel dan het intersectorale werken wordt dit jaar weer omgebogen. Het intersectorale werken (10,1 %) neemt met andere woorden als vanouds de bovenhand ten aanzien van het direct werken met de welzijnssector (8,2%).

Grafiek 18: evolutie in de verhouding unisectorale/intersectorale activiteiten in de welzijnssector

Bijzondere jeugdzorg groter dan ooit, OCMW's en CAW's winnen terug terrein

De bijzondere jeugdzorg blijft de sterkst bereikte detailsector. De totale participatiegraad (26,5%) is in 2006 zelfs hoger dan ooit tevoren. Opvallend daarbij is dat dit zo goed als volledig op rekening van de voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg komt. Het aandeel van de comités voor bijzondere jeugdzorg verglijdt immers tot een marginaal gegeven.

Grafiek 19: evolutie in het aandeel van voorzieningen, resp. comités voor bijzondere jeugdzorg

Nadat het toenemend belang van de bijzondere jeugdzorg eerst volledig op naam van de voorzieningen voor bijzondere jeugdzorg kwam, zorgden de comités voor bijzondere jeugdzorg in 2002 en 2003 (mee) voor de aanhoudende groei. De participatiegraad van de comités voor bijzondere jeugdzorg kende in 2004 al een forse daling.
De Openbare Centra voor Maatschappelijk Werk (OCMW) en de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) zien hun aandeel stijgen in vergelijking met 2005. Bij de OCMW's stijgt de participatiegraad aan preventieactiviteiten in de welzijnssector van 14,5% naar 17,2%. Bij de CAW's is dat van 15,0% naar 20,9%. Binnen de CAW's blijft de daling van de deelwerking jongerenadviescentra (JAC) zich evenwel verderzetten: waar in 2004 de meeste activiteiten binnen de CAW's naar de JAC's uitging, zijn de jongerenadviescentra in 2006 nog maar goed voor twee op de tien van de preventieactiviteiten in of met CAW's.
Een andere opmerkelijke stijger vormt de integratiesector die in 2006 ongeveer een tiende van de preventieactiviteiten rond alcohol en andere drugs in de welzijnssector voor haar rekening nam. In 2003 bedroeg de participatiegraad van deze sector immers slechts 1,4%. De andere detailsectoren komen duidelijk minder aan bod, met een aandeel van minder dan 5%.

Intermediairen veruit de belangrijkste doelgroep
Intermediairen nemen deel aan bijna drie vierde van alle preventieactiviteiten in de welzijnssector, wat nog iets meer is dan het voorgaande jaar. Preventiewerkers en cliëntsystemen worden elk betrokken in ongeveer één op de acht preventieactiviteiten in deze sector. Voor beide doelgroepen betekent dit een lichte terugval. Vertegenwoordigers van het bestuursniveau komen aan bod in minder dan één op de twintig activiteiten.

Overleg blijft belangrijk, vorming wordt belangrijk
Overleg blijft nog steeds de belangrijkste activiteit binnen de welzijnssector. Het aandeel van deze activiteit verliest echter geleidelijk aan terrein: waar in 2004 nog ruim zes op tien preventieactiviteiten binnen deze sector overleg inhielden, is dit aandeel in 2006 gezakt tot bijna de helft. Daarbij komen voorbereiding en uitwisseling en afstemming het vaakst aan bod, maar ook concept- en materiaalontwikkeling en werkgroepparticipatie staan regelmatig op het programma.
Het aandeel van vormingsactiviteiten gaat echter vooruit en bedraagt nu vier op de tien preventieactiviteiten. Werken rond attitude en informatie vormt hier veruit het belangrijkste aspect, maar ook informatieoverdracht, vaardigheidstraining en voorbereiding zijn de belangrijkste aandachtspunten in vormingen.

Consult en adviesactiviteiten komen in de welzijnssector in ongeveer één op de tien activiteiten aan bod. Consulting is veruit de belangrijkste detailactiviteit.

Overleg, vorming, consult en advies... in de eerste plaats met intermediairen
Ongeveer een derde van alle preventieactiviteiten in de welzijnssector omvatten overleg met intermediairen. De focus ligt dan vooral op voorbereiding en uitwisseling en afstemming. Ook werkgroepparticipatie en concept- en materiaalontwikkeling komen wel vaker voor. Overleg met preventiewerkers is goed voor een vijfde van de preventieactiviteiten. Concept- en materiaalontwikkeling, voorbereiding en uitwisseling en afstemming vormen daarin de hoofdmoot. Drie van de tien activiteiten bestaan uit vorming met intermediairen. Werken rond attitude en informatie vormt hierin de kernactiviteit, maar ook vormingsactiviteiten rond informatieoverdracht en vaardigheidstraining zijn regelmatig aan de orde.
Wat consult en advies betreft, gaat een meerderheid van deze activiteiten uit naar intermediairen (adviesgesprekken en consulting). Andere combinaties komen minder voor.

4. Ginger 2006: synthese

4.1. Bespreking van de hoofdbevindingen

Aantal registrators en aantal activiteiten
In 2006 namen er ongeveer evenveel registrators als in het vorige registratiejaar deel aan de Gingergerregistratie (nl. één registrator minder). Dat betekent dat dit jaar in totaal 66 preventieactoren deelnamen aan de registratie, wat goed is voor de aanlevering van 5.312 correct geregistreerde preventieactiviteiten (tegenover 5.548 in 2005). Het gros van de registrators en van de geregistreerde preventieactiviteiten komt vanuit de hoek van de CGG-preventiewerkers. Jammer genoeg zien we dat er in 2006, na de heropleving van het aantal geregistreerde preventieactiviteiten door lokale actoren in 2005, terug sprake is van een daling van het aantal geregistreerde activiteiten door lokale preventieactoren. Dit betekent wellicht dat deze lokale actoren steeds minder met de problematiek rond alcohol en andere drugs bezig zijn.

Intersectorale samenwerking: minder is terug meer
Net als in de jaren voorafgaand aan het registratiejaar 2005 geldt ook in 2006 dat de achteruitgang van het aandeel activiteiten in het kader van intersectorale samenwerking ruimschoots gecompenseerd wordt door het stijgend aantal sectoren dat aan die activiteiten deelnam. Het aandeel van intersectorale samenwerkingsactiviteiten gaat verder achteruit tot 18,9%, terwijl het gemiddeld aantal sectoren dat aan een intersectorale samenwerkingsactiviteit deelneemt steeg van 2,72 tot 2,99 sectoren. De grootste slokop binnen de intersectorale samenwerking is voor het eerst de gezondheidssector die de overheid van de eerste plaats verdringt.
Intersectorale samenwerking blijft wel een belangrijk kanaal voor sectoren die unisectoraal minder sterk bereikt worden. Via intersectorale samenwerkingen kunnen sectoren als gezondheid, overheid, welzijn en politie en justitie hun participatie aan alcohol- en drugpreventie sterk verhogen.

Arbeid: private arbeidsorganisaties op het voorplan
De arbeidssector is nog steeds één van de kleine broertjes onder de sectoren. In 2006 nam deze sector deel aan 5,3% van alle geregistreerde preventieactiviteiten, wat een klein anderhalf percent lager is dan in 2005 toen de terugval van de sector arbeid werd ingeleid. Vooral op het vlak van intersectorale samenwerking is de arbeidssector amper een speler. Dat heeft allicht te maken met het feit dat bedrijven en andere tewerkstellingsorganisaties minder sterk ingebed zijn in lokale en regionale welzijns- en gezondheidsnetwerken. Ondertussen hebben de private arbeidsorganisaties de fakkel overgenomen van de overheidsorganisaties wat betreft het hebben van de meeste preventieactiviteiten. Dit gegeven heeft er tevens toe geleid dat de social profit een belangrijkere preventieactiviteit is geworden dan de profit.
De meest voorkomende combinaties van activiteit en doelgroep wijzen erop dat er in een aantal arbeidsorganisaties al een hele weg is afgelegd. Projectbegeleiding en vormingsactiviteiten met intermediairen kunnen immers gezien worden als uitingen van een gevorderd proces in het kader van een alcohol- en drugbeleid in sommige arbeidsorganisaties.

De gezondheidssector in topconditie
De gezondheidssector neemt deel aan 34,6% van alle geregistreerde preventieactiviteiten in Vlaanderen, waarmee de stijgende trend van de laatste jaren zich blijft verderzetten. Ook de kentering die merkbaar was in de verhouding tussen unisectoraal werken en intersectorale samenwerking heeft zich verder gemanifesteerd in 2006. Terwijl tot 2003 de meeste preventieactiviteiten met de gezondheidssector nog plaatsvonden in het kader van

intersectorale samenwerking, is het unisectoraal werken in of met de gezondheidssector nu ruim belangrijker geworden dan ooit voorheen.
De aan Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg verbonden preventiewerkers zijn als vanouds de samenwerkingspartners bij uitstek in de gezondheidssector. Enkel de koepelorganisaties uit de gezondheidssector weten zich, ondanks een blijvende terugval, nog enigszins te handhaven in het kielzog van de CGG maar zijn desondanks maar goed voor één op de negen preventieactiviteiten in deze sector.
Overleg vormt ook dit registratiejaar meer nog dan in andere sectoren de hoofdactiviteit. Overleg met preventiewerkers maakt ruim twee derde van alle preventieactiviteiten in de gezondheidssector uit, wat opnieuw een stijging betekent voor deze activiteit. Uitwisseling en afstemming, voorbereiding, evaluatie en concept- en materiaalontwikkeling staan dan meestal op de agenda.

Onderwijs: voor het laatst op nummer één?
Onderwijs blijft met een totale participatiegraad van 36,1% ook dit jaar de sterkst bereikte sector. Dit percentage is evenwel het laagste sinds 1999 waardoor, als de dalende trend zich blijft verderzetten, de onderwijssector in de komende jaren zijn koppositie als grootste sector dreigt te gaan verliezen aan de gezondheidssector. De meeste preventieactiviteiten in het onderwijs gaan uit naar het secundair onderwijs, waarbij ook dit jaar een vrij "representatieve" verdeling tussen de drie grootste onderwijsvormen ASO, TSO en BSO blijft bestaan. Het basisonderwijs en het hoger onderwijs verdelen zo goed als de rest van de koek die het secundair onderwijs overlaat. Het hoger onderwijs kan zijn opmars van de laatste jaren niet verderzetten en daalt dit jaar terug naar het niveau van 2003 en 2004.
In de onderwijssector gaan bijna alle preventieactiviteiten uit naar twee doelgroepen, met name intermediairen en cliëntsystemen (vnl. leerlingen, maar ook ouders). Vorming en overleg vormen met elk een participatiegraad van ongeveer vijfenveertig percent het leeuwendeel van de preventieactiviteiten rond alcohol en andere drugs in de onderwijssector. Bij vormingen wordt voornamelijk gewerkt rond attitude en informatie maar ook vaardigheidstraining en informatieoverdracht komen ruimschoots aan bod. Bij overleg daarentegen komt een bredere waaier aan detailactiviteiten goed uit de verf. Uitwisseling en afstemming, werkgroepparticipatie en voorbereiding zijn de vaakst gescoorde detailactiviteiten. Verder valt op dat er meer en meer werk wordt gemaakt van evaluatie, dat reeds bij één op de elf overlegmomenten een plaats krijgt.

Overheid: unisectorale samenwerking zorgt voor de kentering
De overheidssector weet dit registratiejaar terug haar niveau van enkele jaren geleden te bereiken waardoor de sector het erg matige jaar 2005 definitief achter zich kan laten. De stijging is vooral te wijten aan het aandeel van de preventieactiviteiten binnen de eigen sector dat ruim drie procentpunten winst boekt. Intersectorale samenwerking blijft weliswaar op ongeveer hetzelfde niveau steken.
Overleg met lokale overheden blijft ook dit jaar de sleutelactiviteit in deze sector. Dit vindt meestal plaats met intermediairen en het bestuursniveau waarbij uitwisseling en afstemming de detailactiviteit is die veruit het meest aan bod komt.

Politie en justitie: intersectorale samenwerking neemt de draad weer op
De terugval die de sector politie en justitie in 2005 kende wordt in 2006 weer rechtgetrokken. Waar de sector in 2005 slechts aan 6,7% van alle geregistreerde preventieactiviteiten omtrent alcohol en andere drugs deelnam, is hun aandeel in 2006 terug gestegen tot 9,2%.
Anders dan in de voorbije jaren vinden de meeste preventieactiviteiten in de detailsector gevangenis plaats. Een belangrijke reden hiervoor kan gevonden worden bij de stijging van het aantal geregistreerde activiteiten in de provincie West-Vlaanderen. De overgrote meerderheid van de preventieactiviteiten in deze sector zijn gericht op intermediairen waarbij overleg (vnl. informatieoverdracht, voorbereiding, introductie, projectbegeleiding en

uitwisseling/afstemming) en vorming (vnl. attitude/informatie, voorbereiding en informatieoverdracht) de voornaamste activiteiten zijn.
Het feit dat de Gingerresultaten aangeven dat politie en justitie voornamelijk bereikt worden via intersectoraal werk, waarin ook de welzijns- en gezondheidssector sterk vertegenwoordigd zijn, sluit aan bij de VAD-visie en het VAD-concept 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in' waarbij de politie een belangrijke samenwerkende rol in een lokaal alcohol- en drugbeleid wordt toegedicht.

Vrijetijd en cultuur: de golfbeweging blijft aanhouden
De vrijetijds- en cultuursector blijft een sector die drijft op de baren van de zee. In 2006 zien we, na de relatief forse daling van 2005, weer een lichte stijging van het aandeel van deze sector in het totaal van de preventieactiviteiten rond alcohol en andere drugs. De vrijetijds- en cultuursector wordt nog steeds sterk unisectoraal bereikt. Deelname aan intersectorale samenwerking komt beperkt voor. Het jeugdwerk, bestaande uit o.a. jeugdhuizen, jeugdverenigingen en jeugdbewegingen en – wederom stijger met stip- jeugddiensten, is de meest bereikte detailsector. Overleg met intermediairen is de kernactiviteit (met name ruim de helft van alle preventieactiviteiten), maar ook vorming met intermediairen en met cliëntsystemen zijn vaker terugkerende activiteiten. Ongebonden jongeren, een groep die via het uitgaansleven wordt bereikt, zit dan weer in een stijgende conjunctuur. Ruim twee derde van alle activiteiten in deze sector bestaat uit overleg met intermediairen (vnl. voorbereiding en uitwisseling en afstemming) en vorming met cliëntsystemen (vnl. informatieoverdracht).

Welzijn: bijzondere jeugdzorg leidt de dans
Ook dit jaar daalt de totale participatiegraad van de welzijnssector aan alcohol- en drugpreventie. De in 2005 gedane vaststelling dat het unisectorale werken voor het eerst sinds 1999 groter was in aandeel dan het intersectorale werken wordt dit jaar weer omgebogen. Het intersectorale werken neemt met andere woorden als vanouds de bovenhand ten aanzien van het direct werken met de welzijnssector.
De meest bereikte detailsector blijft de bijzondere jeugdzorg die beter scoort dan ooit tevoren, ondanks het feit dat het aandeel van de comités voor bijzondere jeugdzorg hierin verder daalt. Verder zijn de OCMW's, de CAW's en de integratiesector de voornaamste stijgers.
Overleg met intermediairen (vnl. voorbereiding en uitwisseling en afstemming) blijft nog steeds de belangrijkste activiteit binnen de welzijnssector en dat ondanks het gegeven dat het aandeel van deze activiteit gestaag achteruit gaat. Het aandeel van vormingsactiviteiten voor intermediairen (vnl. rond attitude en informatie) stijgt daarentegen en volgt in het kielzog van het overleg.

4.2. Terugkoppeling aan de Gingerdoelstellingen

1. **Zicht krijgen op de gevoerde preventieve activiteiten in de verschillende sectoren en op de verschillende niveaus.**

2. **Het doorzichtig maken van verschillende kanalen en actoren van preventie.**

Sinds 2003 nemen enkel nog de drie grote groepen van professionele preventiewerkers aan de Gingerregistratie deel: de lokale, de regionale en de Vlaamse preventieactoren. Dit biedt betere voorwaarden voor het maken van vergelijkingen over de jaren heen en het in kaart brengen en interpreteren van evoluties. Representativiteit van de deelnemersgroep claimen is onmogelijk, omdat er geen duidelijke scheidingslijn te trekken valt tussen wie actor is inzake alcohol- en drugpreventiewerk en wie niet. Desalniettemin is het zaak om een zo groot mogelijke vertegenwoordiging van de als dusdanig gedefinieerde professionele preventiewerkers in het domein alcohol en drugs te bereiken. Met een deelname van 66 registrators in 2006 is dat meer dan aardig gelukt. Wat de verhoudingen tussen de registratorgroepen betreft, ligt het zwaartepunt nog steeds bij de regionale preventiewerkers. Zij vormen ook in werkelijkheid de grootste vertegenwoordiging in het alcohol- en drugpreventiewerk. Toch moet in de volgende jaren verder moeite worden gedaan om de Vlaamse en vooral de lokale actoren bij de Gingerregistratie te houden of er (weer) aan deel te laten nemen.

3. **Het detecteren van noden en hiaten.**

Aangaande de in vorige monitoringrapporten vermelde noden en hiaten is er blijvend beterschap te merken. De meeste van de vorig jaar vastgestelde aanzetten om traditioneel minder bereikte of moeilijkere (detail)sectoren meer te betrekken in preventie houden aan. Ten eerste worden de meeste sectoren goed bereikt via intersectorale samenwerking, ook diegene die amper aan bod komen in unisectorale preventieactiviteiten. De sector politie en justitie is daar het mooiste voorbeeld van. Voorts krijgen als voor het preventiewerk minder evident aanziene detailsectoren de nodige aandacht. Voorbeelden hiervan zijn de toenemende betrokkenheid van ongebonden jongeren, evenals de stevige verankering van de bijzondere jeugdzorg en het hoger onderwijs. Anderzijds -en dan zitten we in de signaalfunctie omtrent noden en hiaten- loopt het aandeel van de arbeidssector wat terug en wordt er nog steeds weinig samengewerkt met o.a. ouderverenigingen, KMO's, huisartsen en buurtwerk.

4. **Het ontwikkelen van een beleidsinstrument dat binnen de eigen organisatie bruikbaar is voor het vastleggen van prioriteiten.**

De geleidelijke verbeteringen in de Gingerversies leidden tot een algemene verhoging van de gebruiksvriendelijkheid en de toepassingsmogelijkheden. Middels de VAD-vormingen over verwerkingsmogelijkheden op dienstniveau kunnen de registrators meer analysegericht werken met de resultaten, wat het mogelijk maakt om deze binnen de eigen organisatie meer beleidsgericht te gebruiken. Op basis van de resultaten van de Gingerevaluatie 2004 kan gesteld worden dat de Gingerresultaten al bij al vrij ruim gebruikt worden voor jaarverslagen en interne rapporten: ongeveer de helft van de Gingerregistrators gaf toen aan dit te doen. In de vorming over werken met de eigen Gingerdata zal blijvend aandacht worden besteed aan het gebruiken van de resultaten om organisatorische doelstellingen te evalueren.

5. De ontwikkeling van een evaluatie-instrument.

Ginger is een betrouwbaar en valide meetinstrument. Dat wees een in 2005 uitgevoerd onderzoekje uit (zie Gingerrapport 2005). Zowel inzake betrouwbaarheid als inzake validiteit scoort Ginger behoorlijk. Het programma herbergt dan ook potenties om ruimere toepassingen op te enten. Eén van die extra's zou het integreren van een evaluatie-instrument kunnen zijn. Een eerdere poging (2002) om in Ginger een evaluatiescherm te integreren werd afgevoerd wegens te complex. Maar inmiddels zijn de technische mogelijkheden vergroot en biedt het nieuwe convenant tussen de Vlaamse overheid en VAD meer ruimte voor het grondig herwerken van het Gingerprogramma. In die zin zal VAD zich, in samenspraak én in samenwerking met praktijkwerkers uit de sector, het volgende jaar toeleggen op deze oefening.

Maar ook zonder evaluatieluik in het programma werd reeds de nodige aandacht besteed aan evaluatieaspecten. Zo werd in het in 2003 verschenen VAD-evaluatiecahier een hoofdstuk gewijd aan de mogelijkheden die Ginger biedt in het kader van evaluatie. Voorts wordt aan de registrators nog steeds de mogelijkheid geboden vorming te volgen over de verwerking van de eigen Gingerdata, waarbij voldoende aandacht wordt besteed aan het verwerken in functie van het evalueren van vooropgestelde doelstellingen. De Gingerevaluatie 2004 leerde ons dat één op vier registrators de eigen Gingerresultaten gebruikt voor evaluatie.

6. Het uitwisselen van gegevens.

Sinds 2000 heeft VAD een aanbod om de Gingerresultaten op provinciaal niveau te presenteren. Afspraken hierover worden met de provinciale preventiecoördinatoren gemaakt. De voorstelling van de provinciale Gingerresultaten geeft de registrators de mogelijkheid hun eigen resultaten te vergelijken met die van een kleiner en vertrouwder (werk)gebied. Op basis daarvan kunnen vanuit de provinciale preventieplatforms verdere stappen worden gezet in het uitwisselen van gegevens. In 2006 vond er één dergelijke sessie plaats, met name in de provincie West-Vlaanderen.

Daarnaast biedt de VAD-vormingsmodule over verwerkingsmogelijkheden een goede basis om de verwerkte resultaten samen te brengen.

4.3. Wat brengt de Gingertoekomst?

Er staan grootse veranderingen op til. Zoals reeds aangegeven, wordt Ginger in de nabije toekomst grondig herdacht en herwerkt. Het nieuwe programma moet een beter overzicht geven over het bereik van de doelgroep, de gebruikte materialen, of er een evaluatie heeft plaatsgevonden, e.d. Dat zijn mooie uitdagingen, waar evenwel niet licht mag worden overgegaan. Daarom zal dit plan de nodige tijd vergen. In 2007 zal de huidige versie van Ginger 9 nog gebruikt worden. Als alles volgens plan loopt, zou de nieuwe versie met evaluatieluik vanaf 2008 in gebruik worden genomen.

Voorts blijft het binden van de registrators en het werven van nieuwe preventieactoren een belangrijk aandachtspunt.

BIJLAGEN

B1. Methode

In 2006 registreerden alle deelnemers met de Ginger 9-versie. Daarin moeten vier schermen ingevuld worden: de **organisatie** waarmee men de activiteit opzet, de eventuele **suborganisatie** die binnen deze organisatie betrokken partij is, de **contactpersoon** in deze (sub)organisatie en een beschrijving van de **activiteit** aan de hand van het aanduiden van standaardcategorieën. Deze categorieën zijn :

-	sector	bv. onderwijs	
-	detailsector	bv. secundair onderwijs	
-	type(s)	(maximaal 7)	bv. ASO
-	doelgroep(en)	(maximaal 3)	bv. cliëntsysteem (hier: leerlingen)
-	activiteit		bv. vorming
-	detailactiviteit(en)	(maximaal 7)	bv. informatieoverdracht

Voor de variabele 'type' kan bij een aantal sectoren gekozen worden uit een aantal vaste standaardopties. In het activiteitenblad dient ook de tijdsduur en de locatie van de activiteit te worden ingevoerd.

In Ginger 9 wordt niet langer een apart scherm voor interne activiteiten gebruikt zodat de gebruikers de ingebouwde verwerkingsmogelijkheden ook kunnen gebruiken voor de interne data. Onder interne activiteiten worden verstaan: (drugpreventie)activiteiten zonder betrokkenheid van derden (voorbereidingen aan het eigen bureau, interne stuur- of werkgroepen, teamvergaderingen, mailings, ...) en activiteiten die niet als drugpreventieactiviteit worden aanzien (het volgen van vormingen, niet-drugspecifieke preventie, bijwonen van een persconferentie, ...).
Interne preventieactiviteiten worden niet in de registratie opgenomen. Enkel preventieactiviteiten met externen komen in aanmerking voor registratie. Het is niet de bedoeling om een volledig dagoverzicht te krijgen van de registrators, maar wel om een zicht te krijgen op de aard en de omvang van de preventieactiviteiten met externen uit de sectoren.

Elke deelnemende registrator exporteerde de ingevoerde gegevens met betrekking tot preventieactiviteiten naar VAD. Deze gegevens werden door VAD verwerkt door het gebruik van het statistisch programma SPSS.
Elke registrator heeft een eigen gebruikersidentificatie van zes letters. Aan de hand van de eerste drie letters kan worden uitgemaakt bij welke organisatie een registrator hoort, de laatste drie letters geven de initialen van de gebruiker weer. Zo kan desgevallend een registrator gecontacteerd worden als er een vraag rijst.

In bijlage B3 wordt dieper ingegaan op de categorisering van Ginger. Aan de hand van drie casussen wordt verduidelijkt hoe het programma opgebouwd is en op welke manier preventieactiviteiten kunnen worden ingevoerd.

B2. Omschrijving activiteit en detailactiviteit (uit handleiding Ginger 9)

Soort activiteit
Om de soort van de activiteit vast te leggen, heb je de keuze uit drie categorieën. Deze spreken voor zich:

- vorming: vormingsactiviteiten waarbij je op basis van jouw deskundigheid informatie of vaardigheden aanreikt aan anderen
- overleg: deelname aan een vergadering, het beraadslagen met anderen, het op gelijkwaardige basis bespreken van bepaalde zaken, horizontaal overleg
- consult/advies: het geven van feedback vanuit een op deskundigheid gerichte "hiërarchische" positie

Detailsoort activiteit
Onder Detailsoort wordt de detailactiviteit gescoord. Per soort activiteit heb je de keuze uit een aantal detailactiviteiten. Het is mogelijk om meerdere detailactiviteiten aan te duiden.

Vorming	
Attitude/informatie	interactief met de doelgroep; de leefwereld van de klant is belangrijk; zicht krijgen op vereiste vaardigheden die nodig zijn om te handelen (maar nog niet het inoefenen ervan)
Follow-up	terugkomdagen; evaluatie van de vorming met de cursisten
Informatieoverdracht	lesgeven; voordracht geven; deskundige informatie verstrekken; voorlichting geven; sensibiliserend werken
Vaardigheden (training)	motiverend gesprek; training (bedrijfstraining, Leefsleutels, ...); vaardigheidstraining; inoefenen van vaardigheden
Voorbereiding	Inhoudelijke voorbereiding van een vormingsactiviteit (met externen)
Overleg	
Concept-/ materiaalontwikkeling	het met externen ontwerpen van preventieconcepten en -materialen
Evaluatie	terugkomdagen; evaluatie van een eerder plaatsgevonden activiteit
Introductie/kennismaking	eerste gesprek of voorstelling; introductie
Projectbegeleiding	het begeleiden van een in tijd eindige activiteit met een duidelijk doel; op basis van bestaande materialen en concepten
Uitwisseling/afstemming	informatiedoorstroming; afstemming op het terrein; onder gelijkwaardige partners
Voorbereiding	eenmalig of beperkt in tijd; gelinkt aan één specifieke activiteit
Werkgroepparticipatie	het begeleiden van een proces op lange termijn en op regelmatige basis
Consult/advies	
Adviesgesprek	gesprek zonder voorgaand contact of zonder voorgaand initiatief
Consultatie	begeleidingswerk; het aanbieden van consultaties
Consulting	advies in het kader van een bepaalde activiteit
Intervisie	consultatie onder collega's
Supervisie	meer hiërarchische consultatie, vanuit de ervarings- en deskundigheidspositie

B3. Categorisering

De inbreng van activiteiten in Ginger berust op een hiërarchische opbouw van het programma. Eerst moeten in de desbetreffende tabbladen gegevens over de organisatie, suborganisatie en contactpersoon ingevoerd worden. Deze dienen enkel om het databestand overzichtelijk en gebruiksvriendelijk te maken en worden niet naar VAD geëxporteerd. Eens men de eerste drie bladen heeft ingevuld of geselecteerd, kunnen in het activiteitenblad de activiteiten ingevoerd worden.
Allereerst dient een persoonlijke omschrijving van de activiteit gegeven te worden. Voorts dienen de sector, detailsector en het type gekozen te worden uit de in Ginger vervatte standaardcategorieën. Voor de sector zijn er acht opties om uit te kiezen: arbeid, politie/justitie, onderwijs, vrijetijd en cultuur, welzijn, gezondheid, overheid en intersectorale samenwerking. De keuze van de sector bepaalt de keuzemogelijkheden voor de detailsector en deze bepaalt op zijn beurt de opties voor de keuze van het type.
Per activiteit dient ook de doelgroep aangegeven te worden. Indien enkel professionele preventiewerkers bereikt werden, wordt 'preventiewerkers' gekozen. Indien dit niet het geval is, is er keuze uit drie categorieën: bestuursniveau, cliëntsysteem en intermediairen. Een combinatie van deze drie is ook mogelijk.
Vervolgens dient de soort activiteit aangegeven te worden, te kiezen uit drie mogelijkheden: vorming, overleg of consult/advies. Op basis daarvan worden de keuzemogelijkheden voor de detailsector bepaald. Er kunnen tot 7 detailactiviteiten gekozen worden.

Om het voor de niet-registrator niet te abstract te houden, wordt een aantal casussen verder toegelicht. Aan de hand van drie mogelijke voorbeelden wordt de Gingerregistratie inhoud gegeven, aangevuld met wat nuttige informatie.

Voorbeeld 1: Medio december organiseert jeugdhuis 't Groot Verschot een preventieweek onder het motto 'Mag het een beetje minder zijn?'. Eén van de activiteiten is een groepsdebat met de jongeren op 18 december 2005 over middelengebruik tijdens de feesten. Jij wordt gevraagd als moderator om het debat wat te sturen en er preventieve accenten in te leggen (o.a. wijzen op mogelijke risico's).
Deze casus wordt als volgt in Ginger ingevuld:

Omschrijving	*Debat 'Mag het een beetje minder zijn?'(JH Groot Verschot)*
Datum	*18/12/05*
Sector	*Vrijetijds- en cultuursector*
Detailsector	*Jeugdwerk*
Type	*Jeugdhuiswerk*
Doelgroep	*Cliëntsysteem*
Soort	*Vorming*
Detailsoort	*Attitude/informatie*

Jeugdhuizen vallen in Ginger onder de sector vrijetijd en cultuur en onder de detailsector jeugdwerk. Daarin vind je als type het jeugdhuiswerk. Aangezien de activiteit naar de jongeren is gericht, wordt deze gescoord als cliëntsysteem. Cliëntsystemen staan als het ware aan het eind van het proces. Zij vormen de uiteindelijke doelgroep van een preventieactie of -activiteit. Als soort activiteit wordt vorming geregistreerd, omdat de activiteit erop gericht is de jongeren iets bij te brengen. Onder deze soort wordt attitude/informatie als detailactiviteit gekozen. In de handleiding van Ginger wordt dit omschreven als het interactief met een groep proberen zicht te krijgen op vaardigheden die nodig zijn om te handelen. Dit is niet hetzelfde als de detailactiviteit vaardigheden (training)

die gekenmerkt wordt door het inoefenen van bepaalde vaardigheden. Bij attitude/informatie worden deze niet ingeoefend, het is eerder sensibiliserend bedoeld.

Voorbeeld 2: Op 10 juni 2005 vindt het tweemaandelijkse gemeentelijke drugpreventieplatform plaats. Op de bijeenkomst van 10 juni komen drie zaken aan bod: kennismaking met de nieuwe gemeentelijke preventiewerker, evaluatie drugpreventieweek en afstemming op het terrein. Volgende actoren zijn aanwezig: de gemeentelijke preventiewerker, de regionale CGG-preventiewerker, een CAW-medewerker, twee jeugdhuisverantwoordelijken, twee vertegenwoordigers van het interscholenoverleg, de commissaris van de lokale politie, de schepen van welzijn en jij (registrator).

Deze casus wordt als volgt in Ginger ingevuld:

Omschrijving	*Gemeentelijk drugpreventieplatform*
Datum	*10/06/2005*
Sector	*Intersectorale samenwerking*
Detailsector	1. *Overheid* 2. *Gezondheid* 3. *Welzijn* 4. *Vrijetijds- en cultuursector* 5. *Onderwijs* 6. *Politie/justitie*
Type	-
Doelgroep	1. *Bestuursniveau* 2. *Intermediairen*
Soort	*Overleg*
Detailsoort	1. *Introductie/kennismaking* 2. *Evaluatie* 3. *Uitwisseling/afstemming*

Als er meerdere sectoren aan een activiteit deelnemen, wordt intersectorale samenwerking de keuze voor de variabele 'sector'. In dit voorbeeld nemen maar liefst zes sectoren deel. Deze worden ingevoerd bij de variabele 'detailsector'. De gemeentelijke preventiewerker en de schepen zijn vertegenwoordigers van de overheid, de CGG-preventiewerker hoort bij de gezondheidssector, de CAW-medewerker zit in de sector welzijn, de verantwoordelijken van het jeugdhuis komen uit de vrijetijds- en cultuursector, de vertegenwoordigers uit het interscholenoverleg uit de onderwijssector en de commissaris valt onder politie/justitie. Het zou kunnen dat de registrator zelf uit een andere sector komt (in dit voorbeeld blijft enkel arbeid over), maar dat doet niet ter zake. Als registrator moet je jezelf immers niet mee in beeld nemen. Bij intersectorale samenwerking wordt geen type ingevoerd.
Twee categorieën van doelgroepen zijn aanwezig. De jeugdhuisverantwoordelijken, politiecommissaris, schepen en mogelijk ook de vertegenwoordigers van het interscholenoverleg (als ze tot de directie behoren) behoren tot het bestuursniveau. Al de andere aanwezigen zitten in de hoedanigheid van intermediair of preventiewerker. De categorie 'preventiewerkers' wordt enkel geregistreerd als er uitsluitend professionele preventiewerkers op een activiteit aanwezig zijn. Als dat niet het geval is, zoals in dit voorbeeld, worden de preventiewerkers herbenoemd als intermediairen.
Als soort activiteit geldt hier overleg. Gezien de behandelde agendapunten spreken de detailactiviteiten voor zich.

B4. Deelnemers aan de Gingerregistratie 2006

In totaal namen 66 preventieactoren deel aan de Gingerregistratie 2006. Zij werden ingedeeld in drie registratorgroepen: lokale, regionale en Vlaamse preventiewerkers. Door het poolen van lokale preventiewerkers in regionale structuren is de scheidingslijn soms moeilijk te trekken. Door federale veiligheidsfondsen of gemeentelijke middelen betaalde preventiewerkers kunnen organisatorisch behoren tot een Centrum Geestelijke Gezondheid. Zij werken dan veeleer vanuit de preventievisie van hun centrum en worden daarom bij de regionale preventiewerkers geplaatst.
Gezien de toenemende trend van pooling en het feit dat preventiewerkers die louter op lokaal vlak werken alsmaar minder in aantal worden, werd het onderling onderscheiden van registratorgroepen gefaseerd afgebouwd. Dit monitoringrapport 2006 is het eerste waarin de verdeling per registratorgroep niet meer wordt gehanteerd. Desondanks is het interessant om eens te kijken welke actoren uit welke groep deelnamen.

- **Lokale preventiewerkers (12)**

Bianca Booms (Heist-op-den-Berg), Tim Cools (Preventiedienst Geel), Isabel De Decker (Preventiedienst Boom), Kristien De Groof[7] (Preventiedienst Torhout), Inde Demeulenaere (Preventiedienst Mechelen), Annemie Coone (Preventiedienst Evergem, Lochristi, Zelzate, Assenede – ELZA), Frank Flamey (Preventiedienst Ieper), Jan Gabriels (Preventiedienst Lier), Tine Lescouhier (Preventiedienst Turnhout), Davina Meuwissen (Preventiedienst Diest), Ben Van Gilbergen (Preventiedienst Tienen), Like Van Damme (LOGO Brussel) en Linda Vranckx (Preventiedienst Halle).

- **Regionale preventiewerkers (41)**

Peter Aertsen (CGG Mechelen), Carlo Baeten (CAD Limburg), Evi Bogaerts (CAD Limburg), Karin Borkelmans (CAD Limburg), Malika Boukbir (CAD Limburg), Christophe Cambre (VAGGA-Altox Antwerpen), Joke Claessens (Primavera Brussel), Tineke De Breucker (CGG Delta), Kristien de Groof[5] (CGG Oostende), Gunter De Kinder (CGG Leuven), Francy De Smet (CGG Roeselare), Jan De Smet (VAGGA-Altox Antwerpen), Roos De Venter (CGG Oostende), Ilona Detiège (CAD Limburg), Drughulpverlening (Primavera Brussel), Elke Fonteyne (CAT Gent), Ellen Gibney (CAD Limburg), Rudy Goossens (CAT- infopunt Gent), Ingrid Hanot (CAD Limburg), Ilse Himpe (CGG Roeselare), Patrick Houben (CAD Limburg), Kelly Jacobs (CAD Limburg), Katrien Kellens (CAD Limburg), Christophe Kino (CAT-infopunt Gent), Isabel Lamote (CAT Gent), Ilse Lemahieu (CGG Delta), Heidi Osselaer (VAGGA-Altox Antwerpen), Rudi Reyners (Provincie Vlaams-Brabant), An Schelpe (CAT Gent), Glen Serdons (CAD Limburg), Daniël Sikora (CAD Limburg), Goedele Slots (Primavera Brussel), Marc Tack (CAT Gent), Sibel Turköglü (CAD Limburg), Marjet Vanderstraeten (CAD Limburg), Karen Vanhaverbeke (CGG Oostende), Nele Van Nevele (CGG Oostende) en Wim Vanspringel (VAGGA-Altox Antwerpen).

- **Vlaamse preventiewerkers (13)**

Inge Baeten (VAD), Ilse Bernaert (VAD), Mia De Bock (VAD), Else De Donder (VAD), Ilse De Maeseneire (VAD), Marijs Geirnaert (VAD), Hilde Kinable (VAD), Marie-Claire Lambrechts (VAD), Fred Laudens (VAD), Johan Rosiers (VAD), Jochen Schrooten (VAD), Els Vandenberghe (VAD), Johan Vandewalle (De Sleutel) en Tina Van Havere (VAD).

---

[7] Deze registrators werkten in 2006 deeltijds voor twee organisaties of een deel van het jaar voor één organisatie en een ander deel van het jaar voor een andere organisatie.

B5. Nieuwsbrieven in 2006

Ginger-nieuwsbrief juni 2006

Brussel, 22 juni 2006

Beste,

Zomer, dat betekent zon, vakantie, terrasjes, … aangename deelgenoten van Ginger. Want naar jaarlijkse traditie betekent de zomer ook dat voor het eerste halfjaar moet worden geregistreerd. Daarom worden in deze nieuwsbrief enkele inlichtingen en weetjes op een rijtje gezet.

1. Ginger trekt de (taal)grens over
Nadat eind 2005 op de ESSD-conferentie in Manchester reeds een presentatie werd gegeven over Ginger, werd dit in mei 2006 herhaald op het *Congrès International de la Francophonie en Prévention des Assuétudes* in Luik. Dat registratieprogramma's voor preventieactiviteiten steeds meer interesse opwekken, blijkt ook uit het jaarverslag 2005 van het Europees Waarnemingscentrum voor Drugs en Drugsverslaving (EMCDDA). Ginger wordt in dat rapport zelfs met naam genoemd.

2. Gingerrapport 2005 komt dit jaar iets later uit
Door omstandigheden werd de planning voor het schrijven van het jaarlijkse Gingerrapport met enkele maanden verschoven. Momenteel wordt druk geschreven aan het rapport. Normaal gezien zou het tegen het eind van de zomervakantie in druk moeten gaan, zodat het gratis exemplaar waar elke Gingerregistrator recht op heeft uiterlijk in september in jullie post ligt. Goed nieuws is dat ook in 2005 de kaap van de 60 registrators werd gehaald. De Gingerresultaten blijven dus hun sterk indicatief karakter behouden, mede dankzij jullie deelname. Waarvoor mijn oprechte dank.

3. Export van Gingergegevens
Tegen 15 juli 2005 zouden de Gingerdata naar VAD geëxporteerd moeten worden. Gelieve de data naar johan.rosiers@vad.be te sturen. Zoals de meeste onder jullie ondertussen al weten, is dat op zich niet zo veel werk. Gewoon een gaatje vinden in de agenda en die klus is weer geklaard. Wie met vragen zit of een verlenging van het gebruiksrecht nodig heeft, kan mij bellen op 02/423.03.58. Op momenten dat ik afwezig ben kunnen de medewerkers van het VAD-secretariaat (02/423.03.33) jullie helpen met het verlengen van het gebruikrecht.

4. Voornaamste aandachtspunten bij de registratie
Neem zeker de handleiding erbij als je gaat registreren. Elk jaar komen dezelfde eigenaardigheden in de registratie voor. De top drie van aandachtspunten blijft:

- kies niet te gauw voor 'andere' als detailsector! Dit geldt vooral voor de sectoren welzijn, gezondheid en vrijetijd/cultuur. Bekijk of er geen passende benoemde detailsector is.
- bij preventieactiviteiten in de sector arbeid moet je bij type naast de keuze tussen profit en social profit ook de organisatiegrootte aangeven.
- in de overheidssector worden te veel preventieactiviteiten met cliëntsystemen geregistreerd die daar niet thuishoren. Een vorming over alcohol en drugs voor overheidspersoneel hoort onder de sector arbeid, deelname aan een preventieraad onder intersectorale samenwerking.

Ik kijk al uit naar jullie Gingerdata. Voor de rest wens ik ieder van jullie een deugddoende zomer. Vriendelijke groeten,

Johan Rosiers
VAD – Studie en Onderzoek

Ginger-nieuwsbrief december 2006

Brussel, 21 december 2006

Beste,

Ook dit jaar loopt weer op zijn einde. Dat doet bij jullie allicht een (jingle)belletje rinkelen. Inderdaad, drie feestelijke activiteiten staan voor de deur: kerstmis, nieuwjaar en de Gingerregistratie. Vandaar deze nieuwsbrief, om nog even wat aandachtpunten en nieuwtjes tot bij jou te brengen.

1. Export van Gingergegevens

De deadline voor de export van de Gingerdata van het tweede semester 2006 nadert. Tegen uiterlijk 15 januari 2007 zouden de geregistreerde data naar VAD doorgestuurd moeten zijn naar johan.rosiers@vad.be. Wie de data voor het eerste halfjaar van 2006 nog niet heeft ingevoerd en/of geëxporteerd, stuurt me meteen de data voor het hele jaar 2006 door. Voorzie in de planning van de volgende weken de nodige ruimte om te registreren. Wie met vragen zit of een verlenging van het gebruiksrecht nodig heeft, kan mij bellen. Let wel, ik ben zelf niet op VAD te bereiken van 27 december tot en met 9 januari. Op momenten dat ik afwezig ben kunnen de medewerkers van het VAD-secretariaat (02/423.03.33) je helpen met het verlengen van het gebruiksrecht.

2. Voornaamste aandachtspunten bij de registratie

Neem zeker de handleiding erbij als je gaat registreren. Elk jaar komen dezelfde vreemde vaststellingen in de registratie voor. Daarom dat ik ook in deze nieuwsbrief de belangrijkste aandachtspunten herhaal. Houd er aub rekening mee!

i. **Kies niet te gauw voor 'andere' als detailsector!** Dit geldt vooral voor de sectoren welzijn, gezondheid en vrijetijd/cultuur. Bekijk eerst of er geen passende benoemde detailsector is. Ziehier enkele richtlijnen voor veel voorkomende missers:
   - gemeentelijke ambtenaren en diensten met een sociale taak, zoals een sociale dienst of stadswachten, horen thuis onder de sector overheid
   - overlegfora rond welzijn of preventie (welzijnsplatform, interregionaal preventie-overleg, …) met vertegenwoordigers van meerdere sectoren vallen onder intersectorale samenwerking
   - CGG-preventiewerkers horen thuis in de gezondheidssector, onder de detailsector 'CGG' en het type 'S: Preventiewerkers'
   - activiteiten naar de bevolking toe horen thuis bij intersectorale samenwerking, bij detailsector staat 'algemene bevolking' als categorie opgenomen.
   - bij preventieactiviteiten in de sector arbeid moet je bij type naast de keuze tussen profit en social profit ook de organisatiegrootte aangeven. Vergeet niet voor de tweede keuze eerst een veld open te klikken met behulp van het 🡅-icoontje.

ii. In de overheidssector worden nog te veel preventieactiviteiten met cliëntsystemen geregistreerd die daar niet thuishoren. Deelname aan een preventieraad kan bv. eerder onder intersectorale samenwerking thuishoren. Een vorming over alcohol en drugs voor overheidspersoneel dient onder de sector arbeid geregistreerd te worden.

iii. Preventieactiviteiten in het kader van samenwerking binnen internationale netwerken of met buitenlandse partners moeten ook worden ingegeven. Als het om samenwerking met internationale overheden gaat, dient dit onder sector 'overheid' en detailsector 'internationaal' geplaatst te worden.

3. 2007: het jaar van de nieuwe Ginger
2007 wordt een belangrijk transitiejaar voor Ginger. Het programma wordt herwerkt. De basis van het programma blijft behouden, maar er komen enkele aanpassingen en aanvullingen. Een aantal door de registrators gesignaleerde tekortkomingen worden weggewerkt. Voorts zal in het programma een module worden opgenomen om de kwaliteit van de toepassing van preventiemethodieken te meten. Het proces van aanpassing zal worden ondersteund door een werk- en stuurgroep. Daarin zetelen ook enkele ervaren Gingerregistrators. Dat biedt twee voordelen: praktijkrelevante aanpassingen kunnen worden opgenomen en het aangepaste programma kan meteen proefdraaien. Het is de bedoeling dat het nieuwe Gingerprogramma in 2008 wordt gelanceerd. Voor de registratie van 2007 wordt dus nog met Ginger 9 gewerkt.

Ik kijk er naar uit jouw Gingerdata te mogen ontvangen. Voor de rest wens ik je een gezellig eindejaar en een goede start in 2007.

Vriendelijke groeten,

Johan Rosiers
VAD – Studie en Onderzoek